

[Anker Lau.]

om en eventuel decentralisering, eller på hvilken anden måde vil man løse problemet i fremtiden?

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Som jeg allerede har sagt til det ærede medlem, kan brandmyndighedernes bemyndigelse ikke udstrækkes til at foreskrive placering af oplagene på bestemte arealer; det er begrundelsen for, at placeringen er sket, som den er.

I anledning af det ærede medlems tillægsspørgsmål gentager jeg, hvad jeg allerede har sagt, at det problem, det ærede medlem interesserer sig for, kan ventes taget op til overvejelse i det af handelsministeriet nedsatte olieråd.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om omsætningsafgift af motorkøretøjer m. v.,

forslag til lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v.,

forslag til lov om afgift af benzin

og

forslag til lov om en tillægsafgift af visse motorkøretøjer m. v. for finansåret 1957-58.

Valgt blev: *Kai Jensen, Th. Carlsen, Heising, Horn, Aage Knudsen, M. Larsen, Axel Ivan Pedersen, From, Anders Andersen, Holmberg, Thisted Knudsen, Sønderup, Poul Claussen, Stehr Johansen, Jørgen Jørgensen (Ullerup), Skytte og Kirkegaard.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov nr. 179 af 23. juni 1956 om vurdering af landets faste ejendomme.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 529, fremsættelsen i tidenden sp. 1000).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 4-6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 615, fremsættelsen i tidenden sp. 1013).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 573, fremsættelsen i tidenden sp. 1013).

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger i anledning af 11. almindelige vurdering [af Jørgen Jørgensen (Ullerup) m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 91, fremsættelsen i tidenden sp. 250).

Sagerne sattes til forhandling.

Finansministeren (Kampmann): De problemer, der er omhandlet i det forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger i anledning af 11. almindelige vurdering, som er fremsat af ærede medlemmer fra partiet venstre og det konservative folkeparti, har regeringen allerede givet udtryk for sit syn på i åbningstalen. Jeg har under åbningsdebatten i detaljer tilkendegivet, hvilket syn vi har på disse ting.

Det første spørgsmål vedrører grænsen for formueskattepligtens indtræden. Det vil være rimeligt, når vi fremsætter forslag til udskrivningslov for skatteåret 1957-58, at overveje en ajourføring af denne grænse.

Det andet spørgsmål vedrører virkningerne af reglerne for ejendomsbeskatningen til staten og kommunerne. Regeringen har ved de lovforslag, der skal til behandling i dag, tilkendegivet, hvordan vi mener man bør reagere på de højere ejendoms-skyldvurderinger.

Endvidere er i forslaget til folketingsbeslutning nævnt reglerne for fastsættelse af formuegrænserne i forbindelse med sygekassegrænsen. Jeg kan oplyse, at man i socialministeriet er ved at overveje — og det kan gøres uden lovgivningsinitiativ — hvorledes man skal reagere på de højere ejendomsskyldvurderinger.

Endelig opfordres jeg til at henstille til

[Finansministeren.]

ligningsrådet, at niveauet for den fremtidige beregning af lejeindtægten af bolig i eget enfamilieshus fastlægges således, at det ikke hæves mere, end at det gennemsnitligt kommer til at svare til stigningen i henhold til den til enhver tid gældende lejelovgivning. Jeg kan hertil sige, at i det omfang, der kan tages dette hensyn inden for den bestående lovgivning, har jeg ikke noget imod at foretage en sådan henstilling til ligningsrådet.

Holger Eriksen: Det vigtigste af de lovforslag, der her er sat til forhandling under ét, er efter min mening så ganske afgjort det om grundskyld og grundstigningsskyld, lovforslaget om ændring i lov nr. 179 af 23. juni 1956 om vurdering af landets faste ejendomme. Da de deri indeholdte bestemmelser imidlertid blev behandlet i sidste samling, skal jeg i det væsentlige nøjes med at henvise til den tale, jeg holdt ved førstebehandlingen i februar i år, samt i øvrigt resumere hovedpunkterne i lovforslaget. Som bekendt nåede udvalget ikke til ende med sagen, men dog så vidt frem, at jeg tør udtale håb om, at vi i denne omgang hurtigt vil blive færdige.

Lovforslagets gennemførelse betyder ikke, at man tager så meget som én øre af de eksisterende grundværdier; derimod lader man staten beslaglægge en væsentlig del af den fremtidige grundværdistigning, der ikke er arbejdsskabt. Det er blevet sagt, at det var et angreb på ejendomsretten; men det er efter min opfattelse lige det modsatte. Hvis man lader den såkaldte ejendomsret omfatte andre ting end dem, der virkelig er den pågældende ejers ejendom, retter man i virkeligheden et slag mod den legitime ejendomsret, og den, der er i besiddelse af grundværdier, der stiger i pris, uden at vedkommende selv har gjort noget, der kunne begrunde en prisstigning, har ingen legitim ret til denne prisstigning. Den kan være fremkommet derigennem, at den tilgrænsende bebyggelse breder sig ud mod arealet eller som følge af bedre trafikmuligheder i form af nye veje, baner eller sporvejsanlæg o. s. v. I så fald er det det offentlige, der har fremkaldt værdistigningen og tit også haft store udgifter derved,

medens det er private jordejere, der stikker værdistigningen i lommen.

Prisstigningen kan også være fremkaldt gennem en almindelig prisstigning, hvilket populært sagt kommer ind under begrebet: kronens dalende købeevne. I så fald må jordejeren stilles lige med den mand, der har anbragt sin formue i banker eller sparekasser, i obligationer eller i direkte långivning. Jordejeren har ikke mere ret til at få erstatning for værditab end de her nævnte kategorier af kapitalejere; en dalende købeevne bør ramme alle. Men i virkeligheden ligger det jo således — som jeg også sagde sidst — at jordejeren tilegner sig det beløb, som hans kreditorer taber. Lad os tænke os, at et jordstykke har en værdi af 40 000 kr., og at det er belånt med det samme beløb — meget tit er grundværdierne jo belånt med beløb, der når op i nærheden af selve værdien. Lad os så tænke os, at jordstykket ved næste vurdering er steget til 60 000 kr., og at årsagen alene er kronens dalende købeevne. I så fald har den pågældende ejer tjent 20 000 kr. Ja — siger man heroverfor — men det er jo kun på papiret. Undersøger man imidlertid nærmere det, der faktisk er sket, kommer man til et helt andet resultat. Den pågældende er nu den formelle ejer af 60 000 kr., som, omregnet til den kroneværdi, der var gældende ved købet, kun er 40 000 kr. værd; men medens han ved handelens indgåelse ikke selv ejede en øre, er gælden, omregnet i samme mønt, dalet til to trediedele af 40 000 kr., nemlig til 26 667 kr. Hans egen fortjeneste er altså 20 000 nutidskroner eller 13 333 i kroneværdi på købstidspunktet. Hvad kreditoren har tabt, har han tilegnet sig. Man kan sige, at det er beklageligt at have en værdimåler, der stadig taber i værdi — en sådan beklagelse vil alle vist deltage i — men fænomenet kendes jo fra alle lande, og det har ikke hidtil været muligt at finde et middel, der kunne dæmme op imod en sådan udvikling. På den anden side burde man være lige så enig om, at det ikke bør være således, at den tilfældige skyldner tilegner sig det, som kreditor taber. Man kan naturligvis gå ind på en teoretisk betragtning om, at det burde være den, der mister beløbet, som tog værdistigningen hjem; men indtil dato har jeg ikke set noget forslag i den retning. Jeg

[Holger Eriksen.]

tror heller ikke, det er muligt at udarbejde et sådant, og så må det virkelig være samfundet, der har retten til denne værdistigning, i særdeleshed da det som regel vil være svært at skelne mellem konjunkturskabt værdistigning og samfundsskabt, fordi de fleste værdistigninger som regel i sig indeholder elementer fra begge disse former for værdistigning.

Et andet vigtigt punkt i lovforslaget er, at der ikke mere skal pålignes ejendomsskyld til staten, at altså den ejendomsskyld, der påhviler ejendommene for 1956, fikseres, og at den således fikserede afgift ved hver påfølgende ordinære vurdering nedskrives med 10 pct., indtil den om 40 år er helt borte. Der har efter min mening altid været noget umoralsk over begrebet ejendomsskyld, idet den lægger en ny afgift på den, der — måske gennem optagelse af nye lån — moderniserer sine bygninger, medens man giver præmie til den, der lader sine bygninger forfalde, skønt dette sidste måske betyder et ringere udbytte. At ejendomsskylden således gradvis forsvinder, vil naturligvis give et provenutab, som dog formentlig langt fra vil opluge det, som grundværdistigningsafgiften vil give i merudbytte. En ufravigelig forudsætning for den nævnte ændring af ejendomsskylden må naturligvis være gennemførelse af de foreslåede nye regler for grundværdistigningsafgiften.

Imidlertid blev der i fjor spurgt, hvorledes det så skulle være med den kommunale ejendomsskyld. Der blev givet løfte om lovforslag af tilsvarende karakter, og det er det, der foreligger nu.

Hvad grundskylden angår, er der for hovedstaden og købstæderne ingen ændring. Promillen kan øges, men ikke formindskes, hvilket hænger sammen med, at man i de nævnte områder har en betydelig lavere promille end i landkommunerne. Den forhøjelse, vi gennemførte i forbindelse med forliget om huslejeloven, opretholdes. Derimod fikseres ejendomsskylden på samme måde som ved statsskatteloven; det samme gælder landkommunerne.

For landkommunerne indføres derimod nye regler for grundskylden, for så vidt som det fastslås, at grundskyldpromillen højst kan ansættes til 5 gange skatteprocenten, med visse dispensationsbestemmelser for de

tilfælde, hvor grundskyldpromillen i forhold til skatteprocenten er større. Det betyder, at man for landkommunerne får lagt en slags loft over deres grundskyldpromiller, og at disse, hvor de er størst, gradvis vil blive reduceret. Det kan jo nok give anledning til visse betænkeligheder, men på den anden side er der naturligvis god mening i, at man lader de forskellige områders grundskyldpromiller nærme sig hinanden. Jeg undlader dog ikke at gøre opmærksom på, at salgsstatistikken ikke tyder på væsentlig lavere priser i områder med en høj grundskyldpromille end i områder med en lav. Dette kunne tyde på, at de andre fordele, som opnås ved en høj grundskyldpromille, f. eks. lavere personlig beskatning, i ikke ringe grad har udvisket den forskel i rentabilitet, som man skulle forvente ville opstå.

For så vidt er jeg dermed færdig med mine bemærkninger til de fremsatte lovforslag, men vil alligevel senere vende tilbage til dem under min omtale af det forslag til folketingsbeslutning, som også er til behandling i dag.

Om dette vil jeg først sige, at jeg synes, de ærede forslagsstillere er kommet lidt for let om ved deres opgave. Det er jo nemmere at gå ind på en restauration og bestille en æggekage, end det er selv at lave den. Den mulighed er jo også til stede, at man slet ikke var i stand til at lave en sådan, hvilket som regel ikke vil hindre, at man kritiserer den, man får serveret, hvis man i øvrigt kunne ønske den anderledes. I tidligere tid var det således, at ville oppositionen have et forslag behandlet, så udarbejdede den et sådant forslag. Det indebar imidlertid den risiko, at dets enkeltheder måtte stå for kritik. Det undgår man, når man på samme måde som restaurationsgæsten blot hos regeringen rekvirerer det, man ønsker; desuden fremmer den form naturligvis også mageligheden. Heroverfor kan man gøre gældende, at regeringen har embedsmændene til rådighed, og det er jo rigtigt; men mig bekendt har regeringen aldrig stillet sig afvisende, når det høje tings medlemmer har anmodet om eksperthjælp til at få et eller andet forslag sat i paragrafform. Nå, men det må jo blive de ærede medlemmers egen sag, og jeg skal derfor kun opholde mig ved indholdet af deres forslag til folketingsbeslutning.

[Holger Eriksen.]

Forslagsstillerne gør gældende, at den 11. almindelige vurdering af landets faste ejendomme vil fremvise sådanne forhøjelser af ejendomsværdierne, at dette vil få uheldige virkninger af beskatningsmæssig art. Lad mig deroverfor fastslå, at forhøjelsen intet betyder for amtsskatterne, idet en højere vurdering vil medføre lavere promiller; det samme gælder for landkommunerne, der udskriver dækning for en større eller mindre del af deres udgifter på fast ejendom; udskrivningsbeløbet berøres ikke af vurderingens højde, således at en højere vurdering også her vil give sig udslag i lavere promiller. Derimod udskriver bykommunerne deres ejendomsskat med en for 4 år ad gangen fastsat fast promille. Her vil en vurderingsforhøjelse altså blive omsat i en større skat, selv om forhøjelsen for den enkelte, takket være de i sig selv små promiller, ikke vil blive særlig følelig. Det samme gælder for statskatten på fast ejendom. Hvorledes virkningen vil blive for de nugældende regler for grundværdistigningsskylden, er der vel endnu ingen, der kan sige. Det afhænger i høj grad af, om det er bygrundene eller landgrundene, der procentvis er steget mest.

Ordføreren for forslagsstillerne, det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup), ville i sin fremsættelsestale gøre gældende, at priserne, især på landbrugsejendomme, var skruet op i en højde, der intet havde med rentabiliteten at gøre, og forklaringen var den, at de, der ikke var nødt til at sælge, ikke turde gøre det af frygt for, at deres penge senere skulle få en mindre værdi; det vil altså sige, at vi i høj grad skulle have sælgers marked. Det forbavser mig noget. Nu har jeg med angst og bæven læst professor Jørgen Pedersens påvisning af, at flugten fra landbruget var blevet så stærk, at vi i løbet af kort tid ville stå i den situation, at der ikke var landmænd til at overtage de ledige ejendomme, og andre har fulgt hans påstande op. Hvis disse nu var rigtige, så måtte virkningen allerede være begyndt at melde sig, således at vi havde købers marked. Men rent bortset derfra er der et andet spørgsmål, der rejser sig, nemlig om det i tilfælde af, at det ærede medlems påstand er rigtig, så er samfundsmæssigt forsvarligt at lægge yderligere ved

til bålet, hvorved jeg forstår at fremkalde en endnu større prisstigning; thi det er da givet, at hvis landejendommene handles til overpris, altså til en pris, der ikke svarer til rentabiliteten, så vil den overpris, som betales frem i tiden blive endnu større, hvis man nedsetter skatterne. Ganske vist udtalte den daværende formand for de sjællandske landboforeninger, proprietær Tvedegaard, i et interview i anledning af sin 70 års fødselsdag som svar på et spørgsmål, om han ikke var betænkelig ved den voldsomme stigning i landejendomspriserne, at det var han ikke, for, som han sagde — jeg beder om tilladelse til at citere —:

„Hvis landejendommene betales med mere, end de er værd, så må de nye ejere hjælpes enten gennem en skattenedsættelse eller en reduktion af arbejdslønnen.“

Det var meget klart udtrykt. For at de, der ville sælge, kunne opnå en høj pris, ja, en urimelig høj pris, måtte enten arbejderne som sådan eller skatteyderne undgælde. Det var et meget behageligt standpunkt for dem, der skulle sælge, men næppe tillokkende for den øvrige befolkning.

Jeg ved ikke, om landbrugsejendomme handles til priser, der ligger over rentabilitetsmulighederne. Jeg tvivler derpå, men jeg ved i hvert fald, at hver gang en landmand lægger op og trækker sig ud af sin bedrift med en betydelig kapital, der endog efter det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup)s opfattelse er større end det, der svarer til ejendommens værdi, tappes landbrugserhvervet for en kapital. En forgrovning af dette forhold er der ikke megen grund til at fremme.

Hvad forslagets enkeltheder angår, kræver forslagsstillerne først en forhøjelse af det hidtil gældende skattefri minimum for formuer og dertil en ændring af promillesatserne. Begrundelsen må vel være, at ejendommenes realværdi ikke er steget, men jeg har jo allerede påvist, at selv om dette skulle være rigtigt, er den pågældende ejers realformue under alle omstændigheder steget med det, som långiverne har tabt; der ville altså ikke af den grund være nogen årsag til at ændre ved formuebeskatningen.

Men selv om det nu er rigtigt for ejendomsbesiddernes vedkommende, hvorfor skulle man så røre ved formuebeskatningen for andre kapitalejere, der måske har øget

[Holger Eriksen.]

deres kapital ved, at de har været så heldige at være i besiddelse af aktier, der er steget stærkt i værdi? Er det ikke lidt søgt? Byron skrev i „Don Juan“: Jeg forstår godt, at Adam og Eva måtte dø, for de syndede, men hvorfor skulle spurven dø? Sad den måske i træet ovenover og lurede? Ja, det kan være, at Byron ikke brugte nøjagtigt det udtryk, men det var i hvert fald, hvad han mente. Her kan det samme spørgsmål rejses. Ejendomsbesidderne skal have deres formueskat nedsat, fordi vurderingen har konstateret, at de har større værdier, end de havde før, men hvorfor skal det samme være tilfældet med andre formueejere?

Det hele er efter min mening et forsøg på at lette forholdene for formueejerne i almindelighed. Imidlertid stilles der jo ikke forslag om udgiftsbesparelser, og de byrder, som lettes for formueejerne, skal således udredes af dem, der fremstiller værdierne, altså udfører arbejde af en eller anden art. Er det rimeligt at flytte skattebyrden fra de arbejdsfri indtægter over til de arbejds-kabte? Det mener jeg i hvert tilfælde ikke.

Det næste, der foreslås, er at give købstadkommunerne adgang til at nedsætte beskatningspromillerne i samme forhold, som ejendomsværdierne er steget, at de skattefri fradrag pr. ejendom og pr. lejlighed forhøjes, og at ejendoms- og grundskyldpromillerne nedsættes, således at der ikke som følge af de forhøjede værdiansættelser for den enkelte ejendom kan ske nogen stigning i ejendomsskatterne eller nogen forrykkelse af forholdet mellem skatterne på jorden og skatterne på bygninger. Der står virkelig „for den enkelte ejendom“, og det giver mig anledning til at sige, at det må være en meget speciel æggekage, der her er bestilt, og at det er meget klogt, at opskriften ikke er medsendt, en sådan findes nemlig ikke. Naturligvis kan man forhøje de skattefri fradrag pr. lejlighed, f. eks. med 1 000 kr. Det vil i mange tilfælde give dækning for værdistigningen,

men ikke i alle. Man kan også forhøje med 2 000 kr. Det vil give dækning i næsten alle tilfælde, men det vil give mere end dækning i et ikke ringe antal tilfælde. Her vil grundejerne altså få en positiv fordel, medens det, hvor dækning ikke opnås, vil blive lejerne, der må punge ud. Det er umuligt at finde et tal, som giver dækning og kun dækning for den enkelte ejendom, og det samme må gælde en ændring i promillerne; da promillerne må være ensartede, medens stigningerne i høj grad vil være uensartede, vil det krav, der stilles til regeringen, ikke kunne opfyldes.

Langt mere rationelt er det, som henholdsvis finansministeren og indenrigsministeren har foreslået. De fikserer simpelt hen ejendomsskylden; her bliver der hverken tale om stigning eller fald. De imødekommer altså den del af kravet, der går ud på, at der ikke må ske nogen ændring i ejendomsskatterne for den enkelte ejendom, men ganske vist ved anvendelsen af andre midler, end de ærede forslagsstillere har krævet bragt i anvendelse. Da ejendomsskylden trods fradragsbestemmelsen og trods den lavere promille tynger betydeligt hårdere end grundskylden på de ejendomme, der her er tale om, må man komme til det resultat, at de stillede krav i betydeligt omfang er imødekommet og, som den højt-ærede finansminister oplyste, imødekommet allerede, inden kravene blev fremsat. Derimod sker der, jeg kan godt sige naturligvis, ingen ændring for grundskyldens vedkommende. Når grundværdierne stiger, må den pågældende ejer også finde sig i at betale en større afgift.

Den sidste del af forslaget til folketingsbeslutning er en opfordring til finansministeren om at gøre henstilling til ligningsrådet, hvori altså er udtrykt, at det hele egentlig er noget, som lovgivningsmagten ikke har med at gøre. Henstillingen skal gå ud på, at den procent af vurderingssummen, hvormed lejeindtægten af bolig i eget enfamilienshus beregnes skattemæssigt, skal fastlægges således, at stigningen ikke bliver

[Holger Eriksen.]

større, end hvad der svarer til den stigning i huslejen, som lejelovgivningen tillader for udlejningslejligheder.

Der er noget bestikkende og i og for sig også noget tiltalende i, at man således vil stille ejere af enfamilieshuse lige med lejere, men spørgsmålet er, om der ville blive tale om en ligestilling. Det er rigtigt, at lejen er bundet i udlejningslejligheder, men den er ikke bundet på det offentliges bekostning, altså ikke bundet gennem skattenedsættelse eller den slags. Hvad lejereren vinder ved, at lejen ikke kan skrues op i fantasihøjde, taber de pågældende ejere. Nu er ejerne af enfamilieshuse jo på én gang ejere og brugere. Det kan være rigtigt, hvis man ser på dem i egenskab af brugere, at stille dem lige med lejerne, men deraf følger egentlig, at de som ejere må stilles lige med andre ejere. Hvad de vinder på den ene måde, må de tabe på den anden; hvis man lader det offentlige i form af skattenedsættelse betale for, at de kan opretholde en lavere leje, giver man dem ikke en ligestilling, men en særstilling.

Dertil kommer, at hvis de skal have ligestilling, må det være på alle områder, hvad de ikke har nu, hvor de pågældende ejere af enfamilieshuse er stærkt favoriserede. For det første er fradraget for den første lejlighed langt større end for de følgende; det betyder, at man skattemæssigt rammer lejerne langt hårdere end ejerne af enfamilieshuse. For det andet er udgifterne til vedligeholdelse, såvel indvendig som udvendig, skattefri for ejerne af enfamilieshuse, fordi disse udgifter må opføres på udgiftskontoen, medens lejerne derimod ikke får skattefrihed for de beløb, de må udrede til den indvendige vedligeholdelse af deres lejligheder. Og for det tredje svarer den procentsats, som man anvender, det vil sige 4 pct., slet ikke til den virkelige lejeværdi. Det betyder, at ejere af nyerhvervede enfamilieshuse kan få et regnskabsmæssigt underskud på deres ejendom på 500-2 000 kr. årlig, et beløb, som de må trække fra i deres skatteopgivelse. De nyder altså en skattemæssig begunstigelse, som ingen andre skatteborgere har.

Når jeg nævnte de nye eller nyerhvervede ejendomme, betyder det ikke, at forholdet ikke er det samme for de ældre; men her springer det ikke så stærkt i øjnene. For deres

vedkommende vil der som regel findes en større kapitalinvestering, dels opnået ved afbetaling på gæld, dels erhvervet gennem prisstigning. For den slags ejendomme vil der ikke opstå noget underskud, men til gengæld bliver de fri for at opføre kapitalafkastningen som indtægt, hvad de måtte gøre, hvis kapitalen var anbragt på anden måde. Deres fordele bliver altså de samme.

Jeg har ikke sagt dette, fordi jeg har et horn i siden på villaejere, heller ikke fordi jeg vil være utilbøjelig til at forhandle om spørgsmålet, men jeg finder anledning til at understrege de store fordele, som ejerne af enfamilieshuse har i forvejen. Jeg tror, at de fleste villaejere, hvis de tænker sig om, vil give mig ret i, at det ikke skal være det offentlige, der skal yde et væsentligt bidrag til, at de bliver i stand til at nyde de fordele, der vitterlig er forbundet med at bo i en villa. Derfor tror jeg, det vil være rigtigt at blive stående ved de 4 pct., vi har i øjeblikket. Det vil bevirke, at de skattemæssige underskud bliver mindre, men de pågældende vil alligevel være favoriseret i forhold til lejerne, både gennem fradragsretten for den indvendige vedligeholdelse og gennem den i forhold til markedsprisen på penge lave procent. Man skal også passe på ikke at spænde buen for højt, når man vil opretholde særfordele, og man må jo også huske, at lejere også er en slags mennesker.

Jeg skal anbefale, at tinget vedtager de to lovforslag, jeg har omtalt. Jeg skal naturligvis ikke have noget imod, at de spørgsmål, der er nævnt i forslaget til folketingsbeslutning, indgår i forhandlingerne i det udvalg, som jeg senere vil foreslå nedsat; men jeg tror ikke, der er ret meget positivt at hente derfra.

Hans Knudsen: I tilslutning til de bemærkninger, det ærede medlem hr. Holger Eriksen har fremsat om tre af de foreliggende forslag, vil jeg gerne knytte nogle få bemærkninger til det fjerde af forslagene, nemlig forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen.

Det foreliggende forslag om ændringer i lovreglerne for påligning af den personlige kommuneskat indeholder så megen teknik og så mange detaljer, at det ikke skulle være vanskeligt ved dette lovforslags behandling at følge såvel forretningsordenens

[Hans Knudsen.]

bestemmelser som den højtærede formands gentagne henstillinger om ikke ved forslags første behandling at fordybe sig i enkelthederne og de enkelte paragraffer. Jeg skal i hvert fald meget nøje holde mig til en omtale af de mere principielle retningslinjer, der er bundfældet i dette ret omfattende forslag.

Der er to konkrete opgaver i den kommunale beskatning, som forslaget efter min mening kan give os en tilfredsstillende løsning på: for det første den alt for urimelige beskatning af indkomststigninger, navnlig på mellemindtægterne, og for det andet den meget ulige kommunale beskatning fra kommune til kommune af de store indkomster. At ændre disse to forhold må efter min mening være lovforslagets hovedformål, men det er efter min mening også to meget påtrængende problemer, som her kan blive løst ved gennemførelse af lovforslaget.

For de ærede medlemmer af folketinget, der har arbejdet med i skattereformudvalgene, er disse problemer ikke nye. De har endda været meget indgående drøftet, for øvrigt også i en række samråd med den højtærede finansminister, fordi de står i nøje forbindelse med tilsvarende problemer i statsskatte Lovgivningen. Vi gennemførte i sidste folketingsår for statsskatternes vedkommende en ændring, der netop tog sigte på at lempe beskatningen af de stigende indtægter. Den regel, vi da fik lovfæstet, går kort fortalt ud på, at de skatteydere, der har stigende indkomster, får stigningen reduceret med 30 pct., før statsskatten beregnes. Denne reform træder i kraft nu fra det kommende skatteår; men det var jo ikke muligt at lade denne 30 pct.s regel gælde også for kommuneskatten, skønt skattestigningen for merindkomsterne vel netop her er størst.

Den højtærede indenrigsminister har ved fremsættelsen af nærværende lovforslag i et særligt bilag givet nogle interessante eksempler på, hvor urimeligt merindkomsterne beskattes til kommunerne, og hvor forskelligt indkomststigninger på små og store indkomster beskattes. Disse eksempler har bl. a. afsløret, at netop købstæder, der ved de kommunale ligningsskalaer søger at skåne de små indkomster ved at placere det såkaldte nulpunkt så højt som muligt, til

gængæld opnår en så stærk progression i skalaen, at indkomststigninger ikke alene beskattes urimelig hårdt, men også beskattes langt hårdere for mellemindtægterne end for de store indtægter. Der nævnes således i bemærkningerne eksempler fra bl. a. Skive, der har et nulpunkt på 7 000 kr. i ligningsskalaen, men derefter en så stærk progression, at en indkomststigning fra 10 000 kr. til 12 000 kr., altså en stigning på 2 000 kr., beskattes med 25,4 pct. af stigningen, medens en tilsvarende indkomststigning, når man kommer op på de større indtægter, ikke beskattes med 25,4 pct., men kun med 17,7 pct. af stigningen, altså med omtrent 8 pct. mindre.

Hvis man nu gennemfører bestemmelsen om rateskalaer, opnår man, at stigninger i indkomster under 20 000 kr. aldrig beskattes med mere end 18 pct. Hvis indkomsten er over 20 000 kr., bliver beskatningen af indkomststigningen nøjagtig 20 pct. Der bliver tale om en meget mere jævn progression, og beskatningsprocenten bliver ikke mere faldende, således som den er i dag, når man når op på de større indtægter. Når vi ikke kan nå til enighed om det, skattereformforslaget indeholder, nemlig en fast skatteprocent på alle små indkomster og på alle mellemindkomster, så er det, der her foreslås, i hvert fald efter min mening et stort fremskridt, som jeg håber vi vil kunne samles om under udvalgsarbejdet.

Det andet hovedprincip går ud på at gennemføre en fast og ensartet beskatning til kommunerne på 20 pct. af det beløb, hvormed indkomsten måtte overstige 20 000 kr. Jeg håber meget på, at vi også på dette område kan nå til enighed om den højtærede ministers forslag. Der kan efter min mening ikke være noget at indvende imod, at indkomster indtil 20 000 kr. samt den del af større indkomster, der ligger under 20 000 kr., i kommuner med lav skatteudskrivning slipper med en tilsvarende lav kommuneskat. Men det kan ikke være rimeligt, at de meget store indkomster for hele indkomstens vedkommende skal nyde godt af en meget lav skatteprocent, sådan som det er tilfældet i dag. Det må være rimeligt, at procenten er den samme for den øverste del af indkomsten, uanset hvor i landet man bor. Jeg synes ikke, der kan gøres berettigede indvendinger mod

[Hans Knudsen.]

denne del af lovforslaget, når man ikke herved ændrer på den fordeling af kommuneskatterne, som for tiden finder sted for de skatteydere, der bor i én kommune, men har deres erhverv i en anden kommune. Jeg må gå ud fra, såvel efter lovforslaget som efter bemærkningerne, at der også for indtægter over 20 000 kr. netto vil finde en udligning med erhvervskommunen sted på linje med de gældende særlige erhvervsskatteregler. Ja, det var de bemærkninger, jeg havde at gøre til lovforslagets hovedindhold.

De mindre principændringer, der også ligger i lovforslaget, gør efter min mening kun lovforslaget endnu bedre. Jeg ser med glæde, at overligningskommissionerne nu helt kan forsvinde. Jeg ved knap nok, om nogen af dem i det hele taget har været i funktion i de senere år. Der kan heller ikke være noget at indvende imod, at man ved rateskalaernes gennemførelse overflødiggør fremlæggelsen af ligningslisterne til offentlig beskuelse. Herefter går jeg ud fra, at også de meget omstridte skattebøger vil forsvinde.

Jeg kan også tiltræde princippet om adgang for kommunerne til at eftergive mere end to tredjedele af skatterne uden valgretsfortabelse, ligesom jeg kan tiltræde, at tilbageholdelsesprocenterne forøges, navnlig hvis det kan ske samtidig med, at der bliver adgang til tilbageholdelse for skat også i andre tilfælde end i den direkte lønudbetaling.

Med disse bemærkninger kan jeg på mit partis vegne give tilslutning til de fremsatte lovforslag.

Thorkil Kristensen: Det kompleks af forslag, vi i dag behandler, består hovedsagelig af gengangere fra sidste folketingsår, og der er ingen grund til at gentage alt, hvad der er blevet sagt ved tidligere fremsættelser og førstebehandlinger. Man kan derfor i år male med forholdsvis bred pensel. Men der er to af de erfaringer, vi har gjort under sidste års udvalgsarbejde, jeg gerne vil fremdrage som indledning til det, jeg i øvrigt har at sige.

Under arbejdet med skattereformen drøftede vi i fjor bl. a. erhvervsskattens ophævelse og de konsekvenser, dette kunne

have. Jeg skal ikke komme ind på de store byrdefordelingsproblemer, en ophævelse vil indebære, særlig for de kommuner, der har fået erhvervsskat, men derimod sige et par ord om det andet hovedproblem, som erhvervsskattens eventuelle bortfald måtte rejse, nemlig spørgsmålet om forholdet mellem landkommunernes og købstadkommunernes — eller mere generelt: bykommunernes — skattestruktur. Det blev under de forhandlinger, vi førte, efterhånden mere og mere klart, at det nu er ved at blive en påtrængende nødvendighed at få landkommunernes skattestruktur tilpasset til den ændrede erhvervs- og befolkningsstruktur, vi efterhånden har fået. Det vil sagt på anden måde sige, at vi må nærme landkommunernes skattestruktur til den, der er gældende i bykommunerne, hvor den kommunale beskatning i hovedsagen ligger på personer og kun i mindre grad ligger på fast ejendom. Den større ensartethed, som man ønsker mellem landkommunernes og bykommunernes skattestruktur, må jo netop i høj grad angå forholdet mellem ejendoms-skatter og personskatter; det vender jeg tilbage til.

Den anden erfaring fra sidste års udvalgsarbejde, som jeg særlig vil fremdrage, stammer fra grundskatteforslagsudvalget, og den drejer sig om den meget store usikkerhed, der er i al grundvurdering. Det er noget, vi alle har vidst, at grundvurdering er usikker; men det er under sommerens forhandlinger gået op for de fleste af os — jeg tror i højere grad end før — hvor usikker den i virkeligheden er. Man kan til nød vurdere en ejendom som helhed, navnlig da hvis det er en ejendom af en eller anden standardtype som f. eks. en normal landejendom eller en normal boligejendom af en vis standardklasse, men at vurdere grundværdien separat, at spalte den samlede ejendomsværdi op i noget, som man kalder bygningsværdi eller forskelsværdi, og noget, som man kalder grundværdi, det er noget såre problematisk, det er i virkeligheden en teoretisk konstruktion. Dette gælder selv på landet, hvor man jo ikke handler om jorden for sig og om bygningerne for sig, men handler om ejendommen som helhed, og sker det, at et isoleret stykke jord bliver solgt af én landmand til en anden, er værdien jo bestemt af særlige lokale forhold;

[Thorvil Kristensen.]

det stykke jord passer måske bedre til køberens bygninger og drift, end det passer til sælgerens bygninger og drift. Man kan derfor ikke drage generelle slutninger af de specielle jordpriser, man dér får frem. Men endnu mere teoretisk bliver grundværdien i byerne. Hvis man f. eks. ville spørge: hvad er egentlig grundværdien af Hotel d'Angleterres ejendom på Kongens Nytorv? — kan vi alle sammen se, at ethvert svar på dette i høj grad må være teoretisk gætteværk.

Jeg har villet sige dette til indledning, fordi det jo ligger i de foreliggende lovforslags tendens, at man i højere grad end før vil bygge ejendomsbeskatningen på grundværdierne alene; og de erfaringer, vi har gjort, viser, hvor forsigtig man skal være med noget sådant, når grundvurderingen er så usikker og så problematisk, som tilfældet er.

Hvis jeg først vender mig til det almindelige lovforslag om beskatningen af faste ejendomme eller, som loven skal hedde i den nye form: lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme, så indeholder det ligesom i fjor et forslag om fuld grundstigningsskyld med 4 pct. af den fulde grundstigning imod de $\frac{3}{4}$ af grundstigningen, som man i dag beskatter. Vi er imod denne udvidelse af grundstigningsskylden og mener, den er forkert. Jeg skal til begrundelse heraf kun fremføre en ganske bestemt ting. Det er rigtigt, at den økonomiske udvikling kan føre til, at visse grundværdier stiger, også i realværdi, men det samme gælder jo i virkeligheden andre økonomiske værdier. Hvis der sker forskydninger i det økonomiske liv, som gør, at skibsfarten får mere at bestille end før, også på længere sigt, eller at visse industrier kommer mere i forgrunden end før o. s. v., er det jo ikke bare grundværdierne, som påvirkes deraf, men også andre realværdier, bygninger, skibe o. s. v. Man skal derfor være varsom, når man har taget en bestemt gruppe af realværdier ud og underkastet dem en særlig værdistigningsafgift.

Men foruden dette, at man går op til fuld grundstigningsskyld i stedet for de nuværende tre fjerdedele, indeholder forslaget ligesom i fjor den bestemmelse, at de to grundbeløbstillæg, som man hidtil har haft,

skal bortfalde. Også det mener vi er forkert. Det skulle fremgå af det, jeg har sagt om grundvurderingens usikkerhed, at der stadig er god brug for det fejltillæg, man nu har til grundbeløbet; for når de to tal, vi skal finde forskellen imellem, nemlig den nuværende grundværdi eller den til enhver tid gældende grundværdi og det grundbeløb, man går ud fra i grundstigningsskyld, begge er usikre, må forskellen mellem dem også være usikker, og det er for at tage hensyn til denne usikkerhed, at man har haft et fejltillæg til grundbeløbet. Det vil være saglig rigtigt at bevare dette under hensyn til det, vi har hørt om vurderingens usikkerhed.

Endnu mere afgørende er det imidlertid, at man bevarer det nuværende konjunkturtillæg. Hvis man nemlig ikke gør det, sammenblander man i den såkaldte grundstigningsskyld to helt forskellige ting: når grundværdierne i dag målt i kroner er større end før, kan det skyldes to forhold; det kan for det første skyldes, at visse grundes realværdi er steget, fordi de pågældende grunde er blevet byggemodne på grund af byernes vækst eller af andre specielle årsager; det er det, der er det reelle grundlag for en grundstigningsskyld, og der er god mening i, at man beskatter den slags realværdistigning af visse grunde som følge af den økonomiske udvikling. Men når grundværdierne i kroner i dag er større, end de var f. eks. for 5 år siden — og langt større end for 20 år siden — skyldes det, som vi alle ved, også en helt anden faktor, nemlig den almindelige inflation, pengeværdiens fald, som gør, at alle realværdier, ikke bare grundværdierne, men bygninger, varelagre, maskiner, skibe, biler og alt muligt andet i dag, måles i højere kronepriser end før. Det er jo ikke udtryk for, at de pågældende ting har større realværdi; det er udtryk for, at målestokken har forskudt sig; de kroner, man måler i, er mindre værd end før, og derfor skal der flere kroner til den samme realværdi. Det var netop konjunkturtillæggets opgave at udskille denne generelle prisstignings inflationsvirkning fra den reelle grundværdistigning, og derfor kan et konjunkturtillæg naturligvis ikke undværes. Jeg må måske have lov til at sige, at jeg er forundret over, at den højtærede finansminister, som dog er nationaløkonom, har kunnet lægge navn til en sådan sammen-

[Thorkil Kristensen.]

blanding af to økonomisk set helt forskellige ting. Der var også i den højtærede finansministers fremsættelsestale sidste vinter en bemærkning, som viste, at den højtærede minister ikke befandt sig helt godt ved at lægge navn til dette. Jeg tillader mig at fortolke det sådan, at forslaget på dette område ikke er helt alvorligt ment, at det er meningen, at vi skal sætte konjunkturtillægget ind igen i udvalget. Det skal vi også nok gøre, men det havde jo set bedre ud, om regeringen selv havde gjort det i det nu fremsatte lovforslag.

Dernæst indeholder det samme lovforslag en anden ting, nemlig forslag om, at bygningsskylden skal fastlægges og derpå over en længere årrække afvikles. Dette princip har vi fra den tidligere regerings side principielt tiltrådt — jeg henviser til min fremsættelsestale, da vi fremsatte skattereformen af 1953 (Folketingstidende 1952-53, sp. 3063). Jeg vil ganske vist gøre den personlige tilføjelse, og jeg tror, den angår flere end mig selv, at jeg er blevet noget mere usikker over for det generelle heri. Jeg har f. eks. i denne forbindelse lyst til at tilføje — og jeg vil tro, den højtærede finansminister er nogenlunde enig med mig i dette — at det er jo et spørgsmål, om man ikke burde bevare en bygningsskyld på de større boliger, boliger, som har noget i retning af luksuskarakter. Vi er efterhånden kommet mere ind på forbrugsskatter som princip, og dette at beskatte den større bolig, altså også bygningen, kunne der dog måske nok ud fra dette synspunkt være grund til at overveje.

Hvad i øvrigt det foreliggende lovforslags formulering angår, har den højtærede finansminister selv henvist til, at tidspunktet måske var tvivlsomt, fordi det jo betyder, at man letter beskattningen for de ældre ejendomme og derved forøger den forskel, der er mellem huslejeniveauerne i nye og gamle ejendomme, og det er jo ikke netop det, vi ønsker, men tværtimod det modsatte. Vi bør måske se lidt på dette spørgsmål i udvalget.

Den anden grund til, at jeg mener, vi skal tænke os godt om, før vi tager nærmere stilling til dette problem, er det, jeg før har sagt om vurderingens usikkerhed. Hvis ejendomsskatten i fremtiden skal til, måske

med visse undtagelser, at hvile på grunden alene, er den jo stærkt undergivet de uheldige konsekvenser af al grundvurderings usikkerhed. Og det fører mig til den sidste ting, jeg vil sige om denne del af forslaget, nemlig at hvis vi vil afvikle bygnings-skylden, må den erstatning, der skal skaffes, skaffes på et bredere grundlag og ikke på et snævrere, kort sagt, så skal man ikke afvikle bygningsskylden ved at lægge den tilsvarende skattebyrde over på grundværdierne, men tværtimod over på det mere generelle skattegrundlag, som jo i kommunerne er indkomsten. Jeg lægger stor vægt på dette, og det har jo relation til den måde, hvorpå den højtærede finansminister vil imødegå virkningerne af den nye ejendomsskyldvurdering, hvad jeg skal vende tilbage til senere. Jeg gør specielt opmærksom på, at hvis man på dette punkt følger forslaget, som det er fremsat, og ikke samtidig ændrer ved skattestrukturen i øvrigt, vil amtskatterne, som i dag hviler på et snævert grundlag, komme til at hvile på et endnu snævrere, nemlig alene på grundværdierne, medens de dog nu hviler på ejendommen som helhed. Det må derfor for os være en afgørende ting, at spørgsmålet om bygningsskyldens eventuelle gradvise afvikling behandles i sammenhæng med det mere generelle spørgsmål om personskatter og ejendomsskatter og forholdet imellem dem, og dermed har jeg fået en overgang til at tale om det næste lovforslag, som jo netop navnlig handler om dette problem.

Hvad angår lovforslaget om de kommunale ejendomsskatter, vil jeg gerne udtale vor påskønnelse af, at den højtærede finansminister har fulgt vort forslag om at gå bort fra det gamle ligningsforhold og i stedet for lægge et loft over det, man kalder udskrivningsforholdet, d. v. s. forholdet mellem grundskyldpromillen og skatteprocenten i den enkelte kommune. Vi har jo rejst denne tanke i udvalget — den er, så vidt jeg ved, først fremsat af afdøde Edvard Sørensen — og vi sætter megen pris på, at den højtærede finansminister har imødekommet vore ønsker på det område, ikke blot fordi det var vore ønsker, men fordi udskrivningsforholdet er et bedre grundlag end ligningsforholdet. Ligningsforholdet bliver jo efterhånden noget, der ikke egner sig som en generel regel, fordi ligningsforholdet natur-

[Thorkil Kristensen.]

nødvendigt må være meget forskelligt i kommuner af forskellig økonomisk struktur; en kommune med dominerende bymæssig bebyggelse må nødvendigvis have en større del af sin beskatning på personer end f. eks. en udpræget herregårdskommune, hvor hovedparten af værdierne jo ligger i selve jorden eller den faste ejendom. Derfor er udskrivningsforholdet bedre, men når det loft, der er sat, er foreslået som 5 gange skatteprocenten, mener vi, at dette loft er for højt, og at det bør sænkes, således som vi også har gjort det gældende i udvalget.

Den højtærede minister gav os på anmodning i sommer i udvalget nogle beregninger vedrørende virkningerne af et sådant loft over udskrivningsforholdet og viste, hvor mange kommuner der ville blive nødt til at nedsætte deres grundskyldpromille gradvis, hvis man lagde loftet på det sted. Men disse beregninger var jo, og det var de nødt til at være, baseret på den gamle ejendomsskyldværdi. Når nu ejendomsskyldværdierne bliver forhøjet, bliver alle promillerne af den grund automatisk mindre, og derfor er de beregninger forældede. Vi bør have nye beregninger foretaget af hensyn til de nye ejendomsskyldværdier, og så vil det vise sig, mener vi, at et lavere tal end 5 vil være det rigtige. Men vi må naturligvis forhandle i udvalget om at finde det rigtige punkt.

Der er en anden ting, jeg i denne forbindelse vil sige allerede nu. Når vi skal sammenholde skattestrukturen på landet og i byerne, når vi skal nærme landkommunerne til bykommunerne, ligger det nær at spørge: hvordan er egentlig dette udskrivningsforhold i købstadkommunerne? Det har jeg undersøgt, og det er i købstadkommunerne som gennemsnit ikke blot langt under 5, men det er under 1, idet grundskyldpromillerne i købstadkommunerne i de sidste år har ligget på 6—7 og skatteprocenten omkring 10. Der er altså meget langt igen, før landkommunerne kommer til at ligne bykommunerne på dette område.

Det kan jo ikke nægtes, at når man ser på landkommunernes skattestruktur, er der en ting, som ikke er kommet med i regeringens forslag, og det er amtsskatterne. Her er jo ligningsforholdet i og for sig 100, for så vidt som hele den amtskommunale be-

skatning hviler på fast ejendom. Jeg ved naturligvis vel, at en hel del af de udgifter, amtskommunerne administrerer, refunderes gennem vejpengene og af den fælleskommunale udligningsfond o. s. v., men den skat, som amtskommunerne stadig må udskrive, og som er betydelig og stærkt voksende, hviler alene på fast ejendom. Det er et ensidigt grundlag, hvilket er uheldigt ikke blot ud fra økonomiske synspunkter, men også ud fra demokratiske synspunkter, for det bør være en regel, at de, der har stemmeret til de organer, der fastsætter udskrivningen, også bør være med til at betale de skatter, der udskrives.

Hvis man nu følger den høje regerings forslag og ikke samtidig får amternes beskatning ændret, vil beskatningsgrundlaget i amtskommunerne blive endnu mere ensidigt end i dag; så vil det ikke blot blive begrænset til de faste ejendomme, men det vil blive begrænset til grundværdierne alene, og det vil sige, at tyngdepunktet bliver forskudt endnu mere over på de faste ejendomme, hvor tyngdepunktet ligger på selve grundværdien. Det må være reglen for amtskatternes vedkommende, at vi ikke går fra det nuværende snævre grundlag til et endnu snævrere, men tværtimod til et bredere grundlag for påligning af disse skatter. Vi har antydnet den metode i venstres amtsskatteforslag. Vi må i hvert fald finde frem til et bredere grundlag her og ikke et snævrere.

Det giver mig anledning til en sidste almindelig betragtning om ejendomsskatterne. Man plejer at sige, at ejendomsskatterne er de faste skatter; men man må rigtigt nok sige, at når man ser på de sidste 20-25 års udvikling, har det været så som så med denne fasthed. Ikke blot kan ejendomsskatterne variere med kommunernes skatteudskrivningsbehov, ligesom indkomstskatterne kan — de vil i øvrigt komme til at variere endnu mere, hvis skattegrundlaget indsnævres til grundværdierne alene — men der har i lang tid været tendens til, at disse såkaldte faste skatter er steget meget betydeligt i forhold til grundværdierne.

I begyndelsen af 1930'erne var for landet som helhed samtlige grundskatter 13-14 promille af grundværdien — jeg taler altså her om grundskatterne til stat, amt og

[Thor kil Kristensen.]

kommune tilsammen. I 1954-55 var de ca. 37 promille, stadig for landet som helhed; hvis vi tager landkommunerne alene, var tallet selvfølgelig væsentlig højere. Men hvad betyder dette, at man i begyndelsen af 1930'erne i landet som helhed udskrev 13-14 promille af de ansatte værdier, medens man for et par år siden udskrev ca. 37 promille? Det betyder, at hvis man lægger den kapitaliserede skat med 4 pct.s rente, som man plejer at regne, til de ansatte grundværdier og derved kommer til bruttoværdien, så udgjorde grundværdibeskatningen kapitaliseret i begyndelsen af 1930'erne omkring 25 pct. af bruttogrundværdien, medens den i 1954-55 var steget til ca. 48 pct. af denne bruttogrundværdi. Dette vil sige, at man i løbet af ca. 25 år gradvis og uden speciel erstatning har inddraget mellem 20 og 25 pct. af grundværdierne under beskatningen — inddraget dem gennem beskatningen, kunne man også sige.

Der er jo ingen tvivl om, at dette er en af de faktorer, som i de senere år har skadet landbrugets kredit og dermed gjort, at vort kreditsystem, der ellers har været så effektivt gennem de danske realkreditinstitutter, er mindre effektivt, end det før har været. Det fremgår af realkreditkommissionens betænkning, at man lægger stor vægt på betydningen af de såkaldte forud indskudte prioriteter, behæftelser, der går forud for de almindelige kreditforeningslån og gør belåningsgrundlaget usikkert. I virkeligheden er ejendomsskatterne en sådan forud indskudt prioritet, den er den største af dem, og den er steget meget betydeligt i de sidste 20-25 år. Det må man tage i betragtning, når man synes, at landbrugs-kreditten, til skade for produktionen, ikke er så effektiv, som den burde være. Man kunne overveje, om man som et led i den skattereform, vi er inde i, skulle gennemføre et generelt loft over grundskyldpromillerne i staten, i amterne og i kommunerne, således at der var en overgrænse, man ikke kunne komme over. Jeg skal ikke gå nærmere ind på dette; vi kan måske drøfte tanken i udvalget — jeg er klar over, at det tangerer byrdefordeling. I hvert fald må det være afgørende, at vi, når vi skal tale om ejendomsskatterne, ser

både på de sognekommunale, de købstad-kommunale, de amtskommunale og de statslige ejendomsskatter.

Jeg vender mig så til det sidste lovforslag, det om personlig skat til kommunen. Det indeholder jo navnlig et par nydannelser, som hænger sammen med tanken om erhvervsskattens afvikling. Jeg tænker på indførelse af rateskalaer i en del af kommunerne og på den generelle såkaldte 20 pct.s regel, som man vil indføre i alle kommuner, også dem, der ikke skal have rateskala. Vi mener, at man her er gået for vidt og har handlet for dogmatisk og for stift. Naturligvis kan det være rigtigt, når erhvervsskatten ophæves, på de områder, hvor erhvervsskatten særlig har været effektiv, at tilstræbe større ensartethed i den kommunale beskatning. Derfor har vi også i udvalget tiltrådt og kan stadig tiltræde, at der indføres rateskalaer i købstadkommuner og i de såkaldte borgmesterkommuner, men vi mener, man går for vidt, når man foreslår en generel regel, hvorefter der også skal være rateskala i landkommuner med en bymæssig bebyggelse på 3 500 mennesker eller 1 000 mennesker, hvis det er en forstad. Det er at gå for vidt, og det er unødvendigt af hensyn til skattelyproblemet.

Forholdet er jo det, når det kommer til stykket, at både skattelyproblemet og erhvervsskatteproblemet kun spiller en større rolle i et forholdsvis begrænset antal kommuner her i landet, nemlig i et antal større byer og deres nærmeste oplandskommuner. Det er derfor ikke nødvendigt at gribe så stærkt ind i det kommunale selvstyre, som man her gør, og vi må da også tænke på, at man af og til i forbindelse med skattereformen har talt om at tilstræbe en forenkling, men det er vist hidtil gået således, at hver gang vi har fået en ny lov, er det snarest blevet mere indviklet end før. Skal man gå videre end til købstadkommunerne og borgmesterkommunerne, mener vi, at man bør finde frem til ganske bestemte kommuner, hvor man mener der foreligger et problem, og så bør man nævne disse kommuner ved navn i loven; men det kan vi forhandle nærmere om i udvalget.

Hvad angår den såkaldte 20 pct.s regel, som jo går ud på, at når personer har over 20 000 kr. i skattepligtig indkomst, skal den

[Thorkil Kristensen.]

overskydende del i samtlige kommuner beskattes med 20 pct., mener vi, at den er for stiv og for generelt formuleret, og at det ikke er nødvendigt at gennemføre en generalisering af denne art. Jeg henviser her igen til det, jeg har sagt om, at skattelyproblemet og erhvervsskatteproblemet hovedsagelig er et problem om bestemte kommuner.

Man har talt så meget om udflytning fra byerne af skattemæssige grunde, og det er rigtigt, at der foregår en udflytning, men det er jo ingenlunde alene af skattemæssige grunde, folk flytter ud — i øvrigt er det nødvendigt, at folk flytter ud, for ellers kan byerne ikke brede sig. Der er også andre grunde: folk ønsker hus med have, de ønsker generelt mere plads. Man kan derfor let komme til at overvurdere skattens betydning som incitament til udflytning. I øvrigt må man ikke glemme, at der netop på grund af ejendomsskatterne, som jeg har talt om, ikke sjældent er en slags huslejely i købstæderne, fordi huslejen på grund af de store sognekommunale og amtskommunale ejendomsskatter er højere uden for bygrænsen end inden for. Det må man tage med i beregning, når man ser på skattelyproblemet.

Vi mener derfor, at regeringens forslag på disse områder må modificeres.

Må jeg i denne forbindelse gøre en mere praktisk betragtning gældende — jeg har også anført den i udvalget. Man ønsker en højere beskatning af større indkomster i landkommunerne, for at folk ikke skal være fristet til at flytte ud fra byerne. Her må jeg gøre opmærksom på, at når man får et loft over udskrivningsforholdet, og særlig da hvis man lægger dette loft lavere, således som vi mener man bør, vil der af sig selv komme større beskatning af indtægterne i de pågældende kommuner, fordi grundskyldpromillerne i disse kommuner så skal nedsættes, hvorefter man må lægge en større skat på indkomsterne; derved får man noget af det, man stiler efter. Lad os gennemføre dette og så se, hvordan det virker.

Til slut skal jeg gøre nogle bemærkninger om vort eget forslag til folketingsbeslutning. Begrundelsen for dette er jo, at der er opstået en betydelig uro omkring den nye ejendomsskyldvurdering, mere uro, end jeg kan huske ved nogen tidligere lejlighed. Dette hænger bl. a. sammen med, at de stigningsprocenter, der viste sig at komme, ikke mindst på grundværdierne, blev større, end man kunne have ventet efter de generelle retningslinjer, der var fastlagt i en instruks. Der blev talt noget om 25 pct. stigning for den bedste jord og mindre for den dårlige, men jeg har fået en oversigt over de faktiske stigninger, og den viser i gennemsnit mere end 25 pct. Jeg tror, det trænger til nærmere efterforskning.

Denne uro hænger også sammen med det, jeg har nævnt før: det tvivlsomme, det problematiske, det hypotetiske ikke mindst i grundvurderingen, og her har jeg lyst til at sige — det gælder ikke mindst med henblik på de sidste år — at der i landbruget, som dette forhold særlig angår, er en mærkelig dobbelthed i vor tid. Landbruget har været undergivet en dobbeltbevægelse, som gør, at billedet af landbrugets økonomi er indviklet og vanskeligt at forstå, og det bliver heller ikke altid forstået. På den ene side har landbruget deltaget i den almindelige inflation, som har forhøjet alle kroneværdier, alle kroneindtægter o. s. v., o. s. v., og dette har selvfølgelig været til fordel for de landmænd, der har siddet med ejendommene i inflationsperioden, fordi deres gæld ikke er fulgt med op. Det er den positive side af sagen, men dobbeltheden består i, at samtidig er der gået en anden udvikling for sig, ikke mindst i efterkrigsårene, idet niveauet for landbrugets omkostninger er steget hurtigere end niveauet for landbrugets salgspriser, og dette er selvfølgelig for landbrugets økonomi på længere sigt en meget betænkelig udvikling. Jeg kunne i øvrigt godt have sagt: for landets økonomi, fordi det jo angår vor eksport og har relation til den beskyttelse, landbrugets eksport møder som en hindring i andre lande. Derfor er det,

[Thorkil Kristensen.]

at billedet opstår. Når man blot tænker på den landmand, der har siddet med sin gård i en lang række inflationsår, opstår der et gunstigt billede af landbrugets økonomi, men billedet ser mindre gunstigt ud, når man ser fremad og særlig tænker på den unge landmand, der har overtaget sin gård til de nuværende høje priser og er i den pris-klemme, som omkostnings- og prisniveauet angiver. Derfor skal man være meget var-som, når man under sådanne omstændig-heder ser en ny vurdering, der lægger betyde-elig højere tal til grund end den foregående, og derfor mener vi, at de foranstaltninger, den høje regering tænker sig at træffe til imødegåelse af den nye ejendomsskyldvur-derings konsekvenser, er utilstrækkelige.

Jeg skal ikke sige meget om de to sidste af de foranstaltninger, vi nævner i vort forslag til folketingsbeslutning: sygekasse-grænsen og ansættelsen af lejeindtægten af bolig i eget enfamilieshus til skatteværdi. Jeg har forstået, den højtærede finansministers udtalelser sådan, at der kan forhandles i udvalget, og dér finder vi jo nok frem til noget.

Foruden dette har vi i vort forslag nævnt to andre ting, der for så vidt har nærmere relation til selve vurderingsproblemet. Den ene er formuegrænsen i formuebeskatnin-gen. Vi har i vort skattereformforslag stillet forslag om en højere undergrænse for skatte-pligtige formuer, hvilket også vil betyde en begunstigelse af den jævne mands opsparing. Vi forsøgte også, da vi sidst drøftede ud-skrivningsloven, at komme et lille stykke længere ad denne vej i stedet for den kombination af formue og indtægt, som den højtærede finansminister foreslog og fik gennemført. Jeg er naturligvis klar over, at en højere formuegrænse vil koste noget, og at der er et kompensationsspørgsmål, men det må vi vende tilbage til ved de generelle drøftelser om skattereformen.

Men det, vi navnlig har fremhævet i det forslag til folketingsbeslutning, som vi har fremsat sammen med det konservative folke-parti, er naturligvis indvirkningen af den nye ejendomsskyldvurdering på selve ejen-domsskatterne, og dér mener vi det er helt utilstrækkeligt og principielt urigtigt, når regeringen alene vil begrænse modforanstalt-ningerne til at gælde bygninger. Finans-

ministeren siger, at når vi nu lægger byg-ningsskatterne fast, hvor de er, og gradvis afvikler dem, så kommer vi uden om virk-ningerne af den højere ejendomsskyld og de problemer, den rejser. Ja, det gør vi for bygningernes vedkommende, men ikke for grundværdierne. Tværtimod gælder det både i amtskommunerne og i de sognekommuner, som skal udskrive til et bestemt skattebehov på fast ejendom, at når man lægger loft over det, der kan udskrives på bygningerne, så må der udskrives så meget mere på grundværdien. Her får vi altså den forskydning i retning af en større skat på grunden, som vi ikke kan tiltræde, og det er derfor, vi har foreslået, at spørgsmålet bliver taget op på et bredere grundlag.

I denne forbindelse vil jeg gerne også nævne promillen for skatten til staten eller, om man vil, til staten og den fælleskommunale udligningsfond, de 6 promille, der nu opkræves, og hvoraf staten selv får 1½ og den fælleskommunale udligningsfond får resten. Når vi i fjor ønskede, at den endelige ophævelse af udligningsfonden, som vi er tilhænger af, skulle udsættes, indtil vi havde haft en drøftelse af ejendomsskatte-problemet, var det, fordi vi i denne forbindelse også ville nævne muligheden af en nedsættelse af disse 6 promille. Jeg skal ikke gå nærmere ind på dette nu, men henviser til det, jeg sagde før om, at når vi skal drøfte ejendomsskatterne, må vi se både på de egentlige kommunale skatter og på amtsskatterne og på statsejendomsskatterne. Det er naturligvis det samlede billede, der har interesse, og det er det, vi må tage under overvejelse.

Må jeg slutte med at sige, at vi påskønner, at man nu endelig er ved at imødekomme tanken om en begyndende tilpasning af kommunernes skattestruktur til kommuner-nes forandrede økonomiske struktur i den moderne tid. Jeg mener, denne tilpasning er for tøvende og for ufuldstændig, men det kan vi tale nærmere om i udvalget. Mere generelt synes vi, at navnlig det første lov-forslag tyder på, at regeringen er for stærkt bundet af en tidligere tids grundskylds-teorier. Her håber vi på en mere moderne indstilling, og vi må navnlig tilstræbe — det er også det, jeg har tilsigtet med mine bemærkninger om den for stive 20 pct.s regel — at vi ved udformningen af den nye

[Thorvil Kristensen.]

kommunale beskatning så vidt muligt bevarer og understreger den enkelte kommunes selvstændighed og ansvarlighed for sine egne sager; og inden for den enkelte kommune må vi tilstræbe, at alle kommunens indbyggere direkte på deres økonomi kan mærke deres medansvar for, hvordan kommunen administreres, således at dette ansvar ikke ensidigt kan lægges over på bestemte grupper som ejendomsbesidderne el. lign. Ud fra disse synspunkter vil vi deltage i det kommende udvalgsarbejde.

Jørgen Jørgensen (Ullerup): Jeg vil gerne først gøre enkelte bemærkninger over for det, der er sagt om det forslag til folketingsbeslutning, jeg for et stykke tid siden havde den ære på venstres og det konservative partis vegne at fremsætte, og som nu har ligget og ventet på — går jeg ud fra — ministerens initiativ i denne sag.

Jeg takker for nogle af de bemærkninger, den højtærede minister fremsatte, og går ud fra, at når den del af forslaget, som omfatter kommunernes adgang til at ændre promillesatserne efter den nye vurdering, ikke blev omtalt, skyldes det mere en forglemmelse end uvilje mod just at beskæftige sig med dette. Jeg takker for bemærkningen om værdien af bolig i eget enfamilieshus, men skal i øvrigt ikke lægge beslag på det høje tings kostbare tid så forfærdelig længe, navnlig ikke efter den instruktive redegørelse, det ærede medlem hr. Thorvil Kristensen har givet for en hel masse af disse problemer, idet principperne deri i mange tilfælde falder sammen med vore synspunkter. Det afgørende for os er, at i en situation, hvor vi beskæftiger os med en omfattende ændring af landets skatteteknik, af beskatningen til stat og kommuner af fast ejendom, er det forkert at lade en på tidspunktet tilfældig handling, nemlig vurderingen til ejendomsskyld, spille en aldeles afgørende rolle, således at værdierne forskubbes på en måde, som det ikke ville have været tilfældet, hvis denne vurdering ikke netop da var kommet ind i billedet. Det, vi tilsigtede, var en stabilisering af den tilstand, der var til stede, før vi fik ejendoms-skyldvurderingen ind i billedet.

Til det ærede medlem hr. Holger Eriksen, der naturligvis som hin berømte historiske

skuespillertype sablede det hele ned, vil jeg sige, at om det ærede medlems historiske syn skal jeg ikke gøre mange bemærkninger, for når man har hver sit synspunkt, er der ingen grund til at prøve på at tale hinanden i møde. Det ærede medlem mener, at det betyder ingenting; vi skal bare lade det køre. Vi andre har den opfattelse, at det er nødvendigt at foretage en neutralisering ikke mindst under hensyn til den mere eller mindre berettigede ballade, der var om de nye vurderinger. Det var vor hensigt, og jeg håber på en relativt velvillig indstilling hos regeringen, så vi kan klare problemerne igennem og derefter beskæftige os med de problemer, der foreligger fremover.

I øvrigt hænger de tre lovforslag, vi her behandler, i den grad sammen, at man næsten må betragte det som et kunststykke, når det lykkedes for socialdemokratiet at lade to ordførere tale, der egentlig — sådan noget må man vel ikke sige — kom ganske godt fra det uden at komme i konflikt med hinanden om, hvad den ene havde sagt, og hvad den anden havde sagt. Efter min opfattelse hænger det hele i den grad sammen, at det næsten ikke er til at skille ad; det ene henviser til det andet og omvendt.

Vedrørende lovforslaget om beskatning til kommunerne af faste ejendomme, ifølge hvilket man nu vil gå over til at fiksere bygnings-skatteerne, vil jeg sige, at det er vel næsten nødvendigt at gennemføre denne reform, når man nu har de 22 års skattefrihed for alle nybygninger; det fører jo til, at i en række kommuner bliver selve de ejendomme, som skal bære bygnings-skatteerne, færre og færre og de andre flere og flere, hvad der betyder en væsentlig forrykning af forholdet vedrørende den faste ejendomsbeskatning. Når jeg ser dette forslag i sammenhæng med, at der indføres et nyt begrebsindhold vedrørende lignings-grundlaget, håber jeg, at der kan findes et rimeligt grundlag i sognekommunerne for at klare dette problem igennem. Som nævnt af den ærede foregående taler ligger det desværre betydelig hårdere i amtskommunerne, og så kan man mene om os landmænd, der betaler hovedparten af alle amtstueskatteerne, hvad man vil — vi skal af med dem ganske uden hensyn til landbrugets rentabilitetsmuligheder. Men når man op-hæver skatten på mange store fabrikker

[Jørgen Jørgensen (Ullerup).]

og andre dyre ejendomme, der ligger i landkommunerne, vil det i mange amter betyde, at man vælter en meget større del af skatterne over på selve grundbesiddelsen, end det egentlig har været meningen. Derfor håber jeg, at vi under udvalgsbehandlingen — og jeg tror, at disse forslag vil komme til at gennemgå en meget grundig udvalgsbehandling — kan finde en løsning på dette problem, for det vil ikke være muligt at køre det igennem alene derved, at man fikserer ejendomsskatterne og lader grundværdibeskatningen ligge, som den ligger, med den forhøjelse, der må blive følgen.

Hvad angår lovforslaget om grundstigningsskyld, var den højtærede minister så elskværdig ved fremsættelsen at sige, at han ikke skulle sige noget om det, for det havde han tidligere gjort. Det vil jeg gerne takke for, for så har jeg lov til i det store og hele at gøre det samme. Jeg sagde i fjor, at vi aldrig har troet på, at denne beskatningsform var hensigtsmæssig, fordi den hvilede på et alt for løst grundlag, og derfor har vi vendt os imod hele dette skattesystem. Det ærede medlem hr. Thor-kil Kristensen, der jo er nationaløkonom, sagde, at forslaget hvilede på et meget teoretisk grundlag. Nu har jeg i 3 dage i foråret, i samfulde 3 dage, siddet i en forsamling af virkelig vurderingskyndige teknikere, der prøvede at finde ud af, hvorledes man skulle lægge den kommende ejendoms-skyldvurdering til rette, og hvorledes man skulle dele værdien op på jord og bygninger. Vi kom til det resultat, at ingen kunne sige, hvor den rigtige delingslinje skulle ligge, og vi endte derfor efter 3 dages lange for-handlinger med at stille en retningslinje op, der alene byggede på det, vi troede vi kunne komme igennem med, når 4 000-5 000 forskellige vurderingsmænd over hele landet skulle behandle sagerne. Har jeg ikke været modstander af selve grundstigningsskyldprincippet før, er jeg blevet det nu i stærkere og stærkere grad, fordi det ikke ved en vurdering, der bygger på så mange forskellige menneskers forskellige synspunkter, lader sig gøre at finde et grundlag, om hvilket man kan sige, at det er retfærdigt.

Lad være, at vurderingen er et beskatningsgrundlag i al almindelighed som led i den beskatning, vi nu engang har, men at lade de samme vurderingsmyndigheder bestemme, hvor stor en del af den registre-rede fremtidsinflation, om jeg må sige det på den måde, der skal inddrages i stats-kassen, byggende på et fuldkommen frit skøn, uden at man på nogen måde er i stand til at dokumentere rigtigheden af dette skøn, finder jeg er en ganske urimelig måde at klare det problem på.

Det er heller ikke uden interesse, at både landbo- og husmandsforeninger har rejst voldsomme protester mod det resultat, vi var kommet til og kun var kommet til, fordi vi troede, det var det eneste, vi kunne komme igennem med; forhåbentlig slipper vi også igennem med det. Men endnu ligger det og lurser, så man måske kan vente et sagsanlæg om, hvorvidt man har haft til-strækkelig basis for at forhøje grundværdien med det tal, der blev nævnt, 25 pct. Jeg ved ikke, hvor langt man vil føre sagen frem, men man prøver altså på at doku-mentere, at jorden ingenting er værd. Det kan teoretisk lade sig gøre. Det kan end-også teoretisk lade sig gøre at dokumentere, at det er jorden, der er noget værd, og byg-ningerne, der er mindre værd. I praksis må det naturligvis være sådan, at når det er inflationen, pengeforringelsen, der er den egentlige årsag til ejendommens værdi-stigning, må en del falde på jorden og en del på bygningerne, men teoretisk kan man påstå næsten, hvad det skal være. Derfor imødeser jeg for så vidt med interesse, hvor langt man vil køre denne sag frem.

Hvad angår de foreslåede bestemmelser om grundstigningsskyld, kan den højtærede finansminister ikke regne med os som til-hængere. Han vidste det måske i forvejen, men der er dog ingen grund til ikke at sige det således, at det står fast.

Lovforslaget om beskatning til kommu-nerne af faste ejendomme indeholder i for-bindelse med lovforslaget om personlig skat til kommunen tanker, som vi vil være med til at underkaste en saglig og for så vidt også velvillig behandling i udvalget. Som det ærede medlem hr. Thor-kil Kristensen sagde, er det, efterhånden som samfundet skifter struktur, nødvendigt, navnlig for

[Jørgen Jørgensen (Ullerup).]

landkommunerne at finde frem til en anden form for kommunal beskatning end den, vi har. Så dygtigt udarbejdet og motiveret hele dette lovkompleks end er, vil en grundig udvalgsbehandling dog være nødvendig, så vi ved, hvor vi til sidst holder. Jeg tør ikke på forhånd binde mig til tvungen overgang til rateskalasystemet, således som det er foreslået. Der er meget, der taler imod det, men det er muligt, at man ved en forhandling, også med de kommuner, der ligger inden for de grænser, der her er tale om, og de blandede kommuner — de kan være blandede på mange måder i forskellig størrelsesorden — kan finde frem til en fornuftig og forholdsvist let praktikabel ordning. Som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde i en indskudt sætning, har det næsten altid vist sig, at når man lavede noget nyt til forenkling, var det sværere at have med at gøre end det, man havde hidtil. Det må vi også have for øje.

Det er blevet nævnt, at spørgsmålet om erhvervsbeskatning også kommer ind i dette billede ligesom så meget andet. Det er en broget buket, vi her har fået, og efter min opfattelse egner disse lovforslag sig bedre til en udvalgsbehandling end til en længere gennemgang her i salen.

Jeg har med interesse noteret mig, at den højtærede finansminister i sin fremsættelsestale har sagt, at de foreliggende lovforslag bygger på ideer, der har været diskuteret i skattereformudvalget med hensyn til afhjælpning af de bestående ulemper ved skattefradragets bevarelse. Jeg er glad for, at den højtærede minister har sagt det; så går jeg ud fra, at den sag, vi har spildt megen tid på at diskutere i skattereformudvalget, nu er taget af dagsordenen.

Med den reservation, at hele sammenhængen nøje må prøves igennem, kan jeg tillige vort medarbejderskab i udvalget. Jeg tror, det er ganske formålsløst på nuværende tidspunkt at diskutere forslagene mange enkeltheder. Hvis det må være mig tilladt at komme med en venlig henstilling, skal det være denne, at vi, hvis vi en gang til bliver stillet over for forslag af så omfattende og gennemgribende karakter, så får lidt mere tid til at forberede os, inden de bliver genstand for diskussion og behandling her i salen.

Skytte: Jeg skal på mit partis vegne sige et par ord om forslag til lov om ændring i lov nr. 179 af 23. juni 1956 om vurdering af landets faste ejendomme, den lov, som fremtidig skal hedde „lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme“.

Lovforslaget fremtræder som et ændringsforslag til vurderingsloven, som vi vedtog for ikke så længe siden, og når den ændring er gennemført, bliver vurderingsregler og beskatningsregler samlet i samme lov — efter min mening ganske rationelt og i øvrigt helt i overensstemmelse med ministerens oprindelige forslag.

Da folketinget i sidste samling havde lejlighed til indgående at drøfte et ganske tilsvarende lovforslag, præciserede jeg mit partis principielle stilling i denne sag, og da vi allerede i sidste samling var godt i gang med et sagligt udvalgsarbejde, finder jeg ingen grund til ved denne lejlighed at fremsætte mange bemærkninger. Jeg finder det mere vigtigt, at vi fortsætter dette udvalgsarbejde, fremfor at vi gentager den principielle debat, som vi dengang førte. Jeg skal derfor indskrænke mig til at sige, at jeg stadig finder, at en inddragelse af de virkelige samfundsskabte værdier er både rimelig og retfærdig. Jeg kan tilføje, at jeg også stadig har de samme indvendinger mod lovforslaget som dengang. Jeg må dog understrege, at det radikale venstre fortsat er modstander af konjunkturtillæggets ophævelse ud fra den begrundelse, jeg dengang gav, men jeg har forstået, at det er et punkt, der kan forhandles om — i hvert fald med finansministeren. Under det tilsvarende lovforslags behandling i sidste samling udtalte jeg tvivl om, hvorvidt det var rigtigt at lade fejlvurderingstillægget bortfalde; denne tvivl har jeg fremdeles. Jeg ser ikke helt på samme måde på vurderingsarbejdets udførelse i praksis som ordføreren for det konservative folkeparti, det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup), men jeg skal nøjes med at sige, at når jeg har denne tvivl, skyldes det, at jeg i hvert fald ikke på forhånd er overbevist om, at vurderingerne er så ensartede som ønskeligt. Siden sidste behandling her i tinget af et tilsvarende lovforslag har vi imidlertid fået en ny vurdering, og den må kunne afgive et godt grundlag til belysning af hele dette spørgsmål.

[Skytte.]

Idet jeg i øvrigt henviser til mine bemærkninger ved første behandling af det tilsvarende lovforslag i sidste samling, skal jeg med de forbehold, jeg har taget, give tilsagn om en velvillig behandling i det kommende udvalg.

Axel Sørensen: På mit partis vegne skal jeg fremsætte nogle bemærkninger til lovforslaget vedrørende beskatning til kommunerne af faste ejendomme, til lovforslaget om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen og til det af det konservative parti og venstre fremsatte forslag til folketingsbeslutning.

Lovforslag om beskatning til kommunerne af faste ejendomme har været fremsat før — sidst som et led i det kompleks af lovforslag, der tog sigte på en skattereform, i hvilken ejendomsskatterne på en rimelig og tidssvarende måde skulle indgå. I sidste folketingssamling nåede skattereformudvalget ikke det ønskede resultat, selv om man indgående drøftede et lignende forslag og igennem spørgsmål fik oplysninger, som var af betydning for den almindelige debat i udvalget.

I dette efterår foretages som nævnt den almindelige vurdering til ejendomsskyld, og denne skal danne grundlag for beskatningen af fast ejendom i næste 4 års periode. Resultatet vil blive en forhøjelse som konsekvens af den almindelige prisstigning, der er indtruffet her i landet.

Indenrigsministerens lovforslag er en naturlig følge af den højtærede finansministers lovforslag om, at beskatningen af fast ejendom for bygningsskyldens vedkommende fikseres og fastlægges på grundlag af vurderingen af 1950, og at der påbegyndes en afvikling af bygningsskylden fra 1. april 1961.

Det radikale venstre har skrevet i sit program, at bygningsskylden bør fastlægges og afvikles. Nu foreslår den højtærede minister, at afviklingen finder sted over en periode på 40 år. Det er jo en lang årrække, men jeg vil tro, at spørgsmålet i øvrigt må ses i forbindelse med, hvad resultatet bliver med hensyn til grundværdibeskatningen. Ud over de afskrivninger, der ifølge forslaget kan ske på den fikserede bygnings-skyld, er der givet mulighed for nedskriv-

ninger i ekstraordinære tilfælde, f. eks. hvis ejendommens areal er blevet formindsket, eller træbestanden i en skov er blevet formindsket som følge af storm, brand el. lign.

Bestemmelsen i § 11 vedrørende fritagelse for ejendomsskyld, for så vidt det drejer sig om en ejendom, hvortil der hører en frugtplantage på 2 000 m² eller derover, synes at være mere omstændelig end nødvendigt. Personlig vil jeg gerne føje til, at der i sin tid blev fastlagt et grundlag for vurdering af en frugttræbestand, som synes at være urimeligt, idet udviklingen har medført, at den veldrevne frugtplantage må have flere bygninger, hvorved der sker en forhøjelse af vurderingen til ejendomsskyld. Jeg mener derfor, at den omtalte bestemmelse bør nøje overvejes, når man nu tager spørgsmålet op på ny.

Hvad grundværdibeskatningen angår, ligger det jo sådan, at medens bygningsskylden til stat og kommune ansættes på grundlag af 1950-vurderingen og derefter nedskrives, bygger beskatningen af grundværdierne på de fremtidige vurderinger af den faste ejendom. For at undgå de vanskeligheder, som bygningsskattens fastlåsning og senere nedskrivning kunne få for det hidtidige såkaldte ligningsforhold, foreslår ministeren nu at indføre det, han kalder udskrivningsforholdet, gående ud på, at forholdet mellem grundskyldpromille og skatteprocent fastlægges således, at grundskyldpromillen højst må være 5 gange skatteprocenten. Udskrivningsforholdet fastsættes for hver sognekommune af amtsrådet efter indstilling fra kommunalbestyrelsen. Indførelsen af ovennævnte udskrivningsforhold vil i det lange løb bevirke, at de højeste grundskyldpromiller går ned, og at de laveste stiger, men derudover vil den indbyrdes skattefordeling i nogen grad blive bestemt af de to faktorer i beskatningsgrundlaget: indkomstmassens størrelse og mængden af fast ejendom.

For købstædernes vedkommende vedtog man i samlingen 1954-55 som et led i forsøget på en udligning af huslejeniveauet en forhøjelse af ejendoms- og grundskyldpromillerne ud over de tidligere faste rammer. Nu foreslås det, at maksimumsgrænsen for grundskyldpromillerne ophæves, hvilket skete for Københavns og Frederiksbjergs vedkommende i 1954. Det er på for-

[Axel Sørensen.]

hånd vanskeligt at overskue forslaget virkninger, også dets eventuelle sidevirkninger af uheldig art — og sådanne skulle jo helst undgås.

Det vil jo nok blive nødvendigt med nogle overgangsbestemmelser, når man skal gå over fra ligningsforholdet til det fremtidige udskrivningsforhold. Kommunernes struktur er forskelligartet — det gælder både inden for købstadkommunerne og ikke mindst inden for sognekommunerne. Jeg tilsiger mit partis gode vilje til at gå i gang med arbejdet i udvalget, idet vi er villige til at arbejde for en løsning på grundlag af de fremsatte lovforslag.

Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning, der er fremsat af det konservative folkeparti og venstre, tager sigte på løsningen af problemer, som rejser sig i forbindelse med den nu foretagne vurdering til ejendomsskyld. Forslaget går ud på, at de stigninger, som den nye vurdering vil fremvise i forhold til vurderingen i 1950, neutraliseres. Venstres og de konservatives forslag angår også grundværdibeskatningen, og man fraviger efter vor opfattelse her den almindelige tendens i ejendomsbeskatningen her i landet, hvilket vi ikke ønsker at gå med til. Hvis dette er udtryk for de to partiers principielle stilling til ejendomsbeskatningen fremover, tror jeg ikke, den tiltrædes af de personer inden for de to partier, som har en fremtrædende stilling i vurderingsmyndigheder og kommunalråd.

Jeg vil gerne takke den højtærede finansminister for, at han allerede i dag har udtalt sig angående en ændring — som nævnt i forslaget til folketingsbeslutning — af formuegrænsen, således at den formuestigning, der skyldes en forhøjelse af ejendomsvurderingen, ikke skal blive afgørende for, om vedkommende kan opretholde sit medlemsskab af sygekassen, ligesom den heller ikke skal få betydning for den fremtidige beregning af lejeindtægten af bolig i eget enfamilieshus. Det er min opfattelse, at vi må tage stilling til disse problemer og undersøge, om forhøjelsen af formuegrænserne er passende, om den giver mulighed for, at der samtidig med den almindelige forhøjelse levnes plads til den opsparing, som den pågældende har foretaget, uden at

han mister sin ret til at være medlem af sygekassen.

Med disse bemærkninger vil jeg udtrykke håbet om, at det må lykkes at føre forslaget igennem i kontakt med de grundlæggende faktorer, som skal bære den nye skatte-reform.

Jeg skal derefter gøre nogle bemærkninger vedrørende det fremsatte forslag til lov om personlig skat til kommunen. Som det er nu, pålignes den personlige skat til opholdskommunen på grundlag af den for den enkelte skatteyder opgivne og godkendte indkomst til brug for statskatteligningen. På grund af de ændringer, der nu foreslås i ligningsloven for det kommende år, vil det være nødvendigt at foretage visse ændringer i loven om personlig skat til kommunen. Jeg skal kortelig nævne nogle af disse ændringer.

I ligningsloven foreslås det, at skattefriheden for danske statsborgere, der er ansat ved herværende fremmede magters gesandtskaber o. lign., begrænses til det vederlag, de pågældende oppebærer for deres arbejde i gesandtskabets tjeneste, medens indtægter, som erhverves fra anden side, underkastes beskatning. Det er en linje, som også må føres igennem i loven om den kommunale beskatning. Da man ved behandlingen af ligningsloven var enig om denne bestemmelse, er det en selvfølge, at en tilsvarende bestemmelse må indsættes i loven om personlig skat til kommunen.

I lovforslagets § 4 affives bestemmelsen fra 1904 om, at hver kommune skal tilvejebringe en skattevedtægt. Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget, at disse vedtægter kun i begrænset omfang har været optrykt og ført à jour ude omkring i kommunerne. Skulle det ske, at denne pligt til at tilvejebringe en skattevedtægt bringes til ophør, vil jeg gerne henstille til den højtærede indenrigsminister, at der i vedtægten om kommuners styrelse indføres en bestemmelse om, at der efter hvert afholdt kommunevalg skal uddeles eksemplarer af loven om personlig skat til kommunen til alle kommunalrådene medlemmer, og at den vedtægt eller det cirkulære, som uddeles til ligningskommissionens medlemmer, er klart udformet. Der ydes efter min mening ofte en for dårlig vejledning til dem, der som nyvalgte indtræder i en

[Axel Sørensen.]

ligningskommission og dermed får et ansvar.

I lovforslagets § 5 foreslås der en ændring med hensyn til klageinstanser, idet man samtidig ophæver overligningskommissionerne. Medens man tidligere skulle indgive sin klage i købstæderne gennem overligningskommissionen og på landet gennem amtsrådet til indenrigsministeriet, skal klager over ansættelse til kommuneskat fremtidig indgives til og påkendes af statskattemyndighederne, d. v. s. skatterådene og landsskatteretten. Erfaringsmæssigt set vil denne omflytning være at anbefale, og takket være den udvidelse, vi i sidste samling foretog af landsskatteretten, skulle denne ikke blive overbebyrdet af det forholdsmæssigt ringe antal klagesager, som vedrører den kommunale beskatning.

De i lovforslagets § 6 foreslåede ændringer er vel nok de mest omfattende, idet de nugældende ligningsregler her foreslås afløst af rateskalaer ikke blot i købstæderne, men også i større bymæssige sognekommuner, som efter den seneste folketælling har mindst 3 500 indbyggere i bymæssige bebyggelser eller mindst 1 000 indbyggere i forstadsbebyggelser. Den højtærede indenrigsministers forslag må jo opfattes på den måde, at man finder det rimeligt at begrænse kravet om overgang til rateskalasystemet, og at man altså foreslår at begynde ved den rigtige ende. De kommuner, for hvis vedkommende rateskalasystemet skal indføres, får adgang til at vælge mellem et antal rateskalaer med forskelligartet progression; disse skalaer er anført som bilag til lovforslaget. Så kan kommunerne inden for det nævnte område selv vælge den skala, de finder passende. Ved anvendelse af en rateskala kan der opnås en jævnt stigende progression i modsætning til, hvad der er tilfældet med de nu anvendte ligningsskalaer. Ifølge lovforslaget vil indkomster på over 20 000 kr. blive beskattet med 20 pct. af den del af indkomsten, der overstiger 20 000 kr. Om denne norm er den rigtige, kan drøftes i udvalget, ligesom man må have lejlighed til at se på visse eksempler. Der er opstillet enkelte eksempler, men jeg mener ikke, de er udtømmende; de giver ikke et billede af, hvordan ligningen i en bestemt kommune vil komme til at se ud efter ind-

førelse af rateskalasystemet. I øvrigt skal jeg sige, at vi kan tiltræde forslaget om indførelse af rateskalaer og om, at kommunerne får en del skalaer at vælge imellem. Det er dog mit indtryk, at de skalasatser, som er nævnt i bilagene, på forskellige punkter bør reduceres noget. Ligeledes må beskatningsprocenten for indkomster over 20 000 kr. nøje overvejes. Jeg vil gerne i denne forbindelse gøre opmærksom på, at i de mest velstående kommuner vil beskatningen af de store indkomster med denne sats kunne dække det meste af kommunens udgifter, således at beskatningen af alle indkomster under 20 000 kr. af denne grund vil komme helt ud af niveau med skatterne i andre kommuner. Det vil efter vor formening virke så uheldigt, at det er nødvendigt allerede nu at påtale dette forhold og at foreslå, at man i udvalget træffer beslutninger, der ændrer dette forhold. Den ensartede beskatning for hele landet af indkomster over 20 000 kr. forudsætter i virkeligheden, således som bestemmelser herom indgik i forslaget i fjor, at nogle af pengene herfra anvendes til anden udligning. Det må nærmere overvejes og undersøges. Jeg nævner i denne forbindelse, at hele spørgsmålet om amtsbeskatningen jo venter på nærmere behandling, ligesom spørgsmålet om erhvervsskattens ophævelse også må søges løst under de kommende forhandlinger. De ting, jeg her nævner, må med andre ord indgå i en samlet forhandling. Jeg tror, at den højtærede indenrigsministers lovforslag om personlig skat til kommunen ville være blevet modtaget med større glæde af mange skatteydere, hvis lovforslaget var sluttet med en bestemmelse om, at samtidig ophæves erhvervsbeskatningen. Noget sådant er altså ikke tilfældet, men jeg tror, at det vil være absolut nødvendigt, og jeg vil håbe, at udvalgets arbejde vil resultere i en sådan bestemmelse.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige mit partis beredvillighed til behandling af de fremsatte lovforslag.

Alfred Jensen: Den kommunistiske gruppe finder, at en skattereform er nødvendig, og at den ikke kan komme for hurtigt. Den er nødvendig, fordi der er adskillige ting i skattelovgivningen, der er forældede og absolut bør ændres. Den er også nødvendig

[Alfred Jensen.]

for at nå frem til en mere rimelig beskatning af adskillige af de borgere, der har små og mellemstore indkomster. Den er nødvendig for at klare en hel del af de problemer, som ejere af småejendomme har, og den er også nødvendig for at få en ændret fordeling af skattebyrden.

Vi erkender, at der med den nye ejendomsskyldvurdering er opstået en hel række problemer, som må og skal tages op til behandling, og derfor finder vi det forsvarligt, at man her i første omgang især interesserer sig for den del af skattelovgivningen, som vedrører ejendomsskatterne. Jeg vil pege på, at jeg allerede i juni måned gjorde opmærksom på, at den kommende ejendomsskyldvurdering gjorde ændringer nødvendige i administrationen af den sociale lovgivning og i skattelovgivningen; det var nødvendigt, at man så på formuegrænserne for medlemskab ikke alene af sygekasserne, men også af arbejdsløshedskasserne, og der fandtes andre steder i den sociale lovgivning bestemmelser, som måtte tages op til granskning og eventuel ændring. På tilsvarende måde ville det være nødvendigt at forhøje de skattefri beløb ved beskatningen af beboelsesejendomme.

Jeg betragter det lovforslag, som regeringen her har fremsat om fiksering af ejendomsskylden til det, den er her i året 1956, som tilstrækkeligt til at løse spørgsmålet om beskatningen af beboelsesejendomme som følge af de forøgede ejendomsskyldansættelser. Vi ser derfor med sympati på forslaget ud fra de betragtninger, vi gjorde gældende angående beskatning af beboelsesejendomme.

Jeg vil gerne i denne forbindelse sige, at vi har den opfattelse, at der ikke bør ske nogen fiksering af grundskylden og ej heller nogen lettelse i den, således som jeg forstår man ønsker det fra konservativ og fra venstres side gennem det forslag til folketingsbeslutning, de to partier har fremsat. Vi har tværtimod den opfattelse, at man burde være gået videre ad den vej, der har været

diskuteret så meget: indførelse af fuld grundskyld. Det er vor opfattelse, at en forøgelse af grundbeskatningen og grundskylden kunne tjene til en omlægning af skattebyrderne på en sådan måde, at de, der har de små indkomster, kunne blive bedre behandlet og dermed også bedre stillet. De tanker har vi fremsat så ofte, og jeg vil tro, at der også vil fremkomme synspunkter af denne art, når den næste taler kommer på talerstolen. Derfor skal jeg ikke gå i dybden i dette spørgsmål.

Angående afviklingen af ejendomsskylden har jeg før, da forslaget herom var til behandling, givet udtryk for visse betænkkeligheder angående de fordele, som ejere af udlejningsejendomme får. Jeg forstod på det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, at han havde den opfattelse, at en afvikling af ejendomsskylden ville betyde en nedsættelse i lejen for dem, der bor i udlejningsejendomme. Jeg har den modsatte opfattelse, at lejen dér fortsat vil stige, og at den lettelse i beskatningen, der gennemføres ved en afvikling af ejendomsskylden, vil gå i ejernes lommer, og det mener jeg er urimeligt. Derfor spurgte jeg ved sidste førstebehandling, om man ikke ville tage dette spørgsmål op i udvalget og se på denne urimelighed.

Nu rejstes det spørgsmål af det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, om det overhovedet var rimeligt, at man skred til en almindelig afvikling af ejendomsskylden, og han fremdrog det betænkelige i, at rene luksusejendomme ikke blev undtaget fra afviklingen. Jeg har tidligere — ikke ved behandlingen af forslag af denne art, men ved andre lejligheder — gjort opmærksom på, at det vist ikke var rimeligt, at man foretog en almindelig afvikling af ejendomsskylden. Jeg forstår, at nu vil spørgsmålet blive drøftet, og jeg håber, at de synspunkter, jeg og andre har gjort gældende herom, vil blive taget med ind i overvejelserne og blive behandlet på en sådan måde, at de vil sætte præg på de ændringsforslag, der vil blive resultatet af udvalgsarbejdet.

[Alfred Jensen.]

Det forekommer mig noget urimeligt, at man vender sig imod, at der lægges en 4 pct.s grundstigningsskyld på den påviselige grundstigning.

Jeg har ved flere lejligheder talt for at få såvel fejlsvurderingstillægget som konjunkturtillægget afskaffet. Når man ved, hvilken forskel der er mellem vurderingspriserne og salgspriserne, fatter jeg ikke, at man kan stå her og tale om, at det er urimeligt at afskaffe de to tillæg. Jeg har tidligere påvist, at der blot ét år efter den sidste ejendomsskyldsvurdering var en forskel på ikke mindre end 60 pct. imellem vurderingspris og salgspris, og når det er tilfældet, kan der ikke være nogen betænkelighed ved at afskaffe de to tillæg, der her er tale om.

Der kan ej heller være nogen betænkelighed ved at pålægge den påviselige grundstigning en 4 pct.s afgift. Her må man også tage i betragtning, at disse 4 pct. aldeles ikke svarer til den effektive rente, og der er derfor ikke tale om, at man inddrager den fulde grundstigning. Alt det har jeg påpeget tidligere, men jeg ville også gerne nævne det i dag for endnu en gang at fastslå, at der ikke er tale om, at grundejerne bliver flået ved en sådan ordning, men at de tværtimod bliver lempeligt behandlet, og at der fortsat, desværre, vil være mulighed for spekulation ved grundkøb og grundsalg, altså ved handel med landets jord.

Jeg skal ikke gøre flere bemærkninger om dette lovforslag. Jeg har som andre ordførere tidligere fremsat mine synspunkter vedrørende adskillige af de bestemmelser, der findes i lovforslaget, og dem kan jeg henvise til på samme måde, som andre har gjort.

Angående lovforslaget om den kommunale ejendomsbeskatning har den kommunistiske gruppe ikke noget imod, at man forlader det hidtidige princip, hvorefter fordelingen af skatteudskrivningen på fast ejendom og indkomst fastsættes i et bestemt forhold, det såkaldte ligningsforhold, og går over til det princip, at forholdet mellem skatteprocenten og grundskyldpromillen fastlægges. Jeg føler mig ikke overbevist om — men det skyldes jo, at jeg ikke har så meget materiale til rådighed som andre — at det forhold, som her er opstillet, kan holde. Dog må jeg erkende, at jeg her er på noget

usikker grund, men jeg forstår, at også andre har betænkeligheder, og at man derfor kan regne med, at dette problem vil blive gjort til genstand for særlig behandling i udvalget. Dette er så meget mere nødvendigt, som de nye ejendomsskyldsvurderinger vel ikke alene vil give nyt materiale, men måske afgive et helt nyt grundlag for overvejelser af, hvorledes forholdet imellem skatteprocenten og grundskyldpromillen skal være.

Angående lovforslaget om personlig skat til kommunen vil jeg gerne gøre opmærksom på, at den kommunistiske gruppe gentagne gange har fremhævet nødvendigheden af, at der sker en ændring i denne lov. Den progression, som man kunne nå frem til efter de gældende regler, var aldeles ikke tilfredsstillende, og den kommunistiske gruppe har derfor, da et forslag om ændring i denne lov var til behandling, stillet forslag om, at man i stedet for at kunne forhøje indtægterne med 50 pct. fik mulighed for at forhøje dem med 70 pct. Vi erkendte, at den lille ændring, vi foreslog, ikke bragte alle urimeligheder ud af verden, men den gjorde det muligt at lægge en større del af skattebyrden på de større indkomster, end det er gørligt efter den affattelse, den kommunale skattelov har nu. Jeg forstår, at det lovforslag, der nu er udarbejdet, betyder, at skattepligtige indtægter over 20 000 kr. stort set vil blive beskattet hårdere, hvis lovforslaget gennemføres, end de er blevet hidtil, og så er vi naturligvis nået et skridt frem, men spørgsmålet er alligevel, om vi ved overgangen til dette system når frem til en bedre fordeling af skattebyrden.

Jeg forstod på det ærede medlem hr. Axel Sørensen, at han nærede frygt for, at en alt for stor del af skattebyrden skulle blive lagt over på de store indkomster. Min frygt er ikke af denne art, den går i modsat retning. Jeg føler mig ikke overbevist om, at man, selv om der er valgfrihed mellem 5 rateskalaer, kan nå frem til en sådan fordeling af skattebyrden, at de små og mellemstore indkomster får en lettelse. Derfor anmoder jeg om, at man ser på de rateskalaer, der er opstillet, og undersøger, om spændvidden i dem er forsvarlig, og at man også her tager i betragtning, at det ikke er givet, at man holder sig til at udskrive skatten med 100 pct. Københavns

[Alfred Jensen.]

kommune har jo i flere år udskrevet skatten med mere end 100 pct. Hvis kommuner anvender en af rateskalaerne og opkræver skatten med mere end 100 pct., vil jo progressionen svækkes. Derfor beder jeg om, at man også tager dette problem under overvejelse og granskning i udvalget.

Jeg går ud fra, at der i udvalget også er en stærk stemning for en bedre fordeling af skattetrykket ved den personlige beskatning i kommunerne, og derfor regner jeg med, at man vil se med velvilje på de spørgsmål, jeg her har rejst.

Jeg vil også gøre et par bemærkninger om selve skatteindkomstens beregning. Jeg ser, at kommunerne i nogen grad bliver frit stillet med hensyn til beregning af fradrag for hustruindkomst og børnefradrag. Det forekommer mig, at det ville være særdeles rimeligt, om de regler, der er gældende i statsskatteloven, blev overført på kommunerne. Hvis det er rimeligt, at man i en eller anden kommune fradrager 500-600 kr. som børnefradrag ved statsskatten, forekommer det mig, at det er lige så rimeligt, at der foretages det samme fradrag med hensyn til den personlige skat til kommunen. Det ville være rimeligt, om man i loven fastsatte, at de samme fradragsbeløb skal være gældende for kommuneskatten som for statsskatten.

Jeg ved meget vel, at spørgsmålet om en bedre ligning ikke er til behandling her, men når man diskuterer skattelovgivning og skattetryk, rejses altid spørgsmålet om en mere effektiv ligning i den forstand, at man ønsker, at indkomster, der undrages skatteligningen, skal findes frem. Derfor vil jeg også nu anmode om, at man har den side af sagen under overvejelse og ser på, hvad der gøres, for at indkomster, der hidtil er unddraget beskatning, kan beskattes. Jeg tror, at man må have indhentet erfaringer, som gør det muligt at stramme grebet om dem, der har mulighed for at skjule indkomster og derved snyder for skattebetaling. Hvis man strammer de kontrol- og straffebestemmelser, der er, vil jeg tro, at man også kunne nå frem til, at større dele af indkomster, som nu ikke beskattes, kommer ind under ligningen, således at de pågældende skatteydere kom-

mer til at yde deres fulde bidrag til samfundets kasse.

Jeg noterer, at forslaget om at forhøje de andele af lønnen, der kan gøres til genstand for indeholdelse, er udtryk for, at skattetrykket på lønmodtagerne er steget. Når man forhøjer den del af lønnen, der kan indeholdes, fra en sjettedel til en fjerdedel for forsørgere og fra en tredjedel til to femtedele for ikke-forsørgere, er det jo udtryk for, at de tilbageholdelsesbestemmelser, man har, ikke er tilstrækkelige over for de skatterestancer, som adskillige skatteydere har. Det er udtryk for, at skattetrykket på lønmodtagerne er steget ganske stærkt. Det forekommer mig ikke, at det er rimeligt, at man går den vej at forhøje disse grænser. De, der rammes, er jo i adskillige tilfælde personer, der har været ude for arbejdsløshed eller sygdom. Jeg ser med tilfredshed, at man giver kommunerne mulighed for at eftergive det fulde skattebeløb, men da jeg har en vis erfaring for, at det mere er en undtagelse end en regel at eftergive skat for sygdoms- og arbejdsløshedsperioder, giver det jo ikke meget håb om, at den mand, der kommer ud for uheld, som sygdom og arbejdsløshed er, vil blive bedre stillet. Jeg vil derfor rejse spørgsmålet, om man ikke i denne lov, som i statskatteloven, bør indføje, at ledighed, jeg kan også godt sige sygdom, ud over en vis periode altid betyder skattefritagelse i den pågældende periode. Jeg vil tro, at hvis man skred til indførelse af sådanne bestemmelser, ville det ikke være nødvendigt med de andre forhøjelser. Så vil jeg tro, man kunne klare sig med det, der står i lovgivningen nu, og det er klart, at det vil være det rimeligste over for skatteyderne, at man ikke går mere drastisk til værks end højest nødvendigt. Vi er alle interesserede i, at der ikke er skatterestancer, men også i, at skattebyrden ikke bliver større, end at den enkelte er i stand til at betale. Her er vi kommet til et punkt, hvor det kniber — det må vi alle erkende — og derfor synes jeg, at man skulle sætte ind på at lette skattebyrden for dem, der har de mindste indkomster, fremfor at stramme grebet på de skatteydere, der har vanskeligheder ved at klare de forpligtelser, som skattelovgivningen pålægger dem.

[Alfred Jensen.]

Jeg har med disse mine bemærkninger til de tre lovforslag, der er fremsat, også i nogen grad omtalt tankerne i det forslag til beslutning, som også er til behandling. Jeg går ud fra, at der i udvalget vil blive taget stilling til de problemer, der omtales i dette forslag. Jeg forstår på de tilsagn, der allerede er givet fra ministerens side, at forslagsstillerne i høj grad vil blive imødekommet, hvor det er muligt. Jeg forstod også, at den sidste af de fem opfordringer vil blive besvaret imødekommende, idet ministeren sagde, at han ville rette en henstilling til ligningsmyndighederne om at imødekomme dette ønske i det omfang, lovgivningen gjorde det muligt.

Jeg må sige, at jeg nærer betænkeligheder af samme art som dem, det ærede medlem hr. Holger Eriksen gav udtryk for. Det forekommer mig ikke, at der vil blive tale om ligestilling i alle tilfælde, men at der tværtimod kan blive tale om fortrinsstilling for dem, der sidder i enfamiliehuse. Derfor vil jeg gerne give tilslutning til de betænkeligheder, det ærede medlem hr. Holger Eriksen havde; men det betyder ikke, at jeg ikke lige så vel som andre er opmærksom på de vanskeligheder, ejere af enfamiliehuse har. Det kommunistiske parti vil støtte alle de bestræbelser, der udfoldes for at sikre dem så gunstig en stilling som muligt under hensyntagen til de forhold, lejere har, og således at ejere af enfamiliehuse ikke får nogen fortrinsstilling, men stilles lige så gunstigt som lejere.

Jeg forstår, at de foreliggende lovforslag ikke alene vil blive gjort til genstand for en grundig behandling i udvalget, men at de også vil undergå ændringer, og det er derfor klart, at jeg ikke på mit partis vegne kan tage generel stilling til dem nu. Jeg må vente, indtil der foreligger en betænkning, og jeg forbeholder mig ret til at stille ændringsforslag i det omfang, min gruppe finder det nødvendigt; men i øvrigt er vi velvilligt indstillet over for de tanker, der er nedfældet i de tre lovforslag.

Oluf Pedersen: Først den principielle betragtning, at vi anser fuld grundskylds gennemførelse for at være en retfærdshandling. Vi ønsker, at den samfunds-

skabte værdi, som er en frugt af fælles værk, og som fremkommer som følge af samspillet mellem tilbud og efterspørgsel efter jord, skal danne selve grundlaget for den offentlige økonomi. Vi har alle lige ret til naturen og dens rigdomskilder, og stat og kommune må naturligvis først inddrage hele jordrenten, alle de samfundsskabte værdier, gennem fuld grundskyld, før den forgriber sig på de arbejdsskabte værdier, den enkelte har frembragt. Ved gennemførelsen af fuld grundskyld skal hele jordrenten svares til det offentlige i stedet for til privatkapitalen. Skatter af jorden skal svares i stedet for rentepenge til private. Det vil give lettere adgang til jord, lavere købesummer for ejendomme, det vil fremme byggeriet, øge udnyttelsen, fremme udstykningen. Den fri adgang til jord er en naturlig menneskeret, og en sådan adgang vil bidrage til løsningen af de sociale spørgsmål.

Men dertil kan jo føjes, at vort skattesystem trænger til en ændring. Da man i 1903 gik over til skat efter evne, tænkte man sig vel ikke, at det skulle være efter evne til at vælte byrden over på andre. Enhver kan i dag se, at det fortrinsvis er de rige, som nyder godt af overvæltningen, medens de fattige har fået hovedbyrden. Det er et forhold, vi er nødt til at ændre. Skatternes vækst har været stor, og den fortsætter fra år til år trods den megen tale om sparsommelighed, fordi skatterne for ca. halvdelen af befolkningens vedkommende direkte refunderes gennem deres indregning i pristallet. Derved væltes de over på varepriserne, og produktionen fordyres med det resultat, at ærede medlemmer her i tinget klager over, at produktionsomkostningerne er blevet for store, samtidig med at de forsvarer dette skattesystem, sådan som vi hørte det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen gøre det.

Jeg anslår, at over halvdelen af de skatter, som i dag må udskrives, alene skal bruges til dækning af de udgifter, som skatterne selv har forvoldt. Derfor er det vor pligt her i tinget at anvise offentlige indtægter, som ikke øger de offentlige udgifter. Det kan jo ikke nægtes, at de, der taler imod grundskylden, sådan som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen gjorde det her i dag, er de værste producenter af skat-

[Oluf Pedersen.]

ter, vi har haft. Sikken regning vi har fra venstre og de konservative fra 1950-51!

Det er ganske åbenbart, at de mennesker selv tror på skatterne, og man må jo sige, at i sammenligning med dem er den nuværende højtærede finansminister dog et lyspunkt. Men fordi den højtærede finansminister har lidt forstand på grundskyld, og hvad dertil hører, skal man nu høre det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen betegne ham som ikke værende rigtig nationaløkonom. Det er dog at lægge nationaløkonomerne for had at sige, at skal de være nationaløkonomer, må de ikke have forstand på det, de giver sig af med; det kan dog ikke være meningen.

Jeg må sige, at jeg ikke er helt tilfreds med lovforslaget, som det foreligger. Jeg havde håbet, at der var fremsat et forslag til lov om jordrente til staten på linje med det forslag, som udarbejdedes i grundskyldskommissionen, og som blev tiltrådt af repræsentanter, ikke blot fra retsforbundet, men også fra socialdemokratiet og de radikale, ja, endog af det ærede medlem hr. Skytte. Jeg forstår derfor godt, at befolkningen også er skuffet. Således hed det i en udtalelse fra de jyske husmænds sendemandsmøde — jeg beder om tilladelse til et kort citat —:

„Sendemandsmødet udtaler i øvrigt sin forbavelse over folketingets nølen over for grundskyldstanken og opfordrer til, at et positivt resultat snarest opnås.“

Det vil vel sige på godt dansk — sådan må jeg oversætte det — at husmændene undres over det radikale venstres besynderlige stilling til fuld grundskyld, der jo kan udtrykkes sådan, at de principielt er tilhængere, men at de ønsker et forslag, som giver en hurtigere overgang end det, man enedes om i kommissionen, hvor i sin tid det ærede medlem hr. Skytte selv var med; de kan ikke tiltræde regeringsforslaget, de kan heller ikke tiltræde det forslag, vi har stillet, men de kommer ikke selv med noget forslag. Man kan jo nok sige, at det må være udtryk for vægelsind, det er de korslagte armes politik, og selvfølgelig undrer det de jyske husmænd; de er ikke ene om denne undren; vi er mange, der gerne ville have en forklaring. Det er

mit håb, at de radikale nu snart kommer ud af busken og bekender kulør; forhåbentlig bliver det en positiv stillingtagen til fuld grundskyld, så der, som husmændene siger, kan nås et positivt resultat.

Det foreliggende lovforslag er ikke og giver sig heller ikke ud for at være et forslag til lov om fuld grundskyld, det er kun et forslag til lov om fuld grundstigningsskyld. Men jeg erkender, at på dette område er lovforslaget, som det foreligger, for så vidt tilfredsstillende, når blot det bliver ændret sådan, at man får det rigtige begyndelsestidspunkt for inddragningen af jordværdistigningen. Når det ærede medlem hr. Skytte erklærer sig som tilhænger af fuld grundskyld, men samtidig opretholder ønsket om et konjunkturtillæg, må jeg nok spørge, hvad meningen er med det. Vi har her i Danmark en lovgivning om jordrentebrug, lovgivningen af 1919; da den blev gennemført, var der ingen, der fandt på, at der skulle gives et konjunkturtillæg; når de pågældende svarer fuld grundskyld, skal selvfølgelig hele jordrenten svares, og hvis grundværdien stiger, skal fortsat hele jordrenten svares. Oven i købet kommer det ærede medlem her og vil have fejltillæg. Med det kendskab, jeg har til vurdering, vil jeg gerne spørge: skal det fejltillæg være ens i alle tilfælde? Hvis der skal være et fejltillæg, skal det så ikke lige så vel kunne være negativt som positivt? Det kunne der nok være grund til at spørge om. Jeg mener, at man bør inddrage hele stigningen siden 1950; i alt fald bør det være sådan, at dersom man forsøger at gøre værdistigningen fra 1950 til 1956 til genstand for salg, må dette forhindres derved, at den nye ejer kommer til at svare fuld grundstigningsskyld af hele stigningen siden 1950, medens han til gengæld opnår en tilsvarende formindskelse af købesummen. Det ville der være mening i. Jeg synes derimod ikke, der er nogen mening i, at man flytter den værdistigning, som er sket, ind på brostenene, sådan som det ellers vil ske ved salg.

Der har bl. a. af det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen været rejst spørgsmål om, hvorvidt man overhovedet kan foretage en vurdering. Jeg må sige, at den tale, det ærede medlem holdt, rigtignok ikke var udtryk for megen kyndighed. Når man vurderer bygningerne, kommer vurderingen

[Oluf Pedersen.]

selvfølgelig til at afhænge af et rent personligt skøn for det enkelte tilfælde, og der er ingen, der er i stand til at afgøre, om der er vurderet rigtigt eller forkert. Men hvor det drejer sig om vurdering af jorden, er det anderledes, for jorden og jordværdien bliver kortlagt sådan, at enhver kan se, om der er vurderet rigtigt eller ikke; det kan gøres til genstand for en almindelig kritik. Jeg kan i den forbindelse nævne, at jeg blot ved at undersøge kortet over vurderingerne i Roskilde kan se, hvordan trafikken foregår igennem Roskilde by; jeg kan se — ligesom jeg kender det fra virkeligheden — hvor folk går på venstre og på højre side af gaden. Vi har i dag alle kommunerne kortlagt, også sognekommunerne med landbrugsejendommene, og på grund af kortlægningen kan man ikke lægge højere skat på jord, der tilhører husmandsbrug, end på jord, der tilhører store gårde. Jordvurderingen er netop den vurdering, der er mening i, medens bygningsvurderingen er rent tilfældig. Når det bliver vanskeligt at dele vurderingen op i to dele, er det netop, fordi bygningsværdien er så uklar. Jeg vil håbe, at der i det udvalg, der bliver nedsat, vil blive adgang for alle medlemmer til — hvis det virkelig er nødvendigt — at se et sådant vurderingskort, så de kan gøre sig begreb om, hvor godt det er.

Det, som er det farlige, er jo, at hvis man ikke inddrager grundstigningen, bliver den gjort til genstand for køb og salg, og det betyder en ny byrde for de unge. Intet kan være en større misforståelse end det, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen i forbindelse med sin omtale af realkreditkommissionen sagde om, at det skulle være afgiften på jorden, der skabte de vanskeligheder for generationsskiftet, som realkreditkommissionen havde sin opmærksomhed henvendt på. Netop for generationsskiftet ville det spille en meget stor rolle, hvis man kunne inddrage jordværdistigningen, hvis man kunne hindre den store stigning i jordpriserne. Det er den mægtige stigning, der er sket i ejendomspriserne, som vanskeliggør generationsskiftet. Hvis en mand har fire sønner og deler sin formue i 4 dele, tør han ikke engang sælge sin gård til den ene søn, fordi der er en så stor risiko forbundet med det. Her ville det være af overordentlig

stor værdi, om vi havde fuld grundskyld, så der, når en ejendom blev solgt, kunne finde en afløsning sted af den grundværdi, der var i 1950; så kunne afløsningssummen udbetales til sælgeren, og så kunne den unge i stedet for komme til at betale fuld grundstignings-skyld, hvilket ville være en fordel for ham, særlig hvis konjunkturerne gik nedad. Så fik man langt, langt sikrere vilkår for dansk landbrug, sådan som det var formålet med lovgivningen af 1919, en lovgivning, som jo har bestået sin prøve i det praktiske liv. Der er vist ingen her, der tør angribe jordlovene af 1919; man havde dengang fra visse partiers side større forståelse af grundskylden, end man har i dag, jeg tænker her ikke mindst på partiet venstre, som jo er blevet næsten — ja, jeg vil ikke være ondsksfuld og sige, at de er blevet nationaløkonomer, men nærmere sige: pseudonationaløkonomer.

Jeg mener, det er vor pligt at inddrage en ufortjent stigning som den, der har fundet sted siden 1950, og som kan anslås til at ligge mellem to og tre milliarder, en ufortjent stigning, for hvilken vi, hvis vi ikke inddrager den, kommer til at hente det tilsvarende beløb hos den arbejdende befolkning af dens arbejdsindkomst. Og er det da ikke naturligere at inddrage en ufortjent værdistigning fremfor at tage folks arbejdsindkomst? Så langt er det vel ikke kommet, at der er nogen, der foretrækker at „hugge“, om man så må sige, arbejdsindkomsten fremfor at inddrage en ufortjent værdistigning?

Jeg mener, vi har pligt til at hindre den nye falske købekraft i at komme ind i handelen. Jeg stillede under behandlingen i udvalget i sidste samling forslag herom, og dette forslag er endnu ikke blevet afvist fra nogen side, blev heller ikke afvist af udvalget. Jeg håber, at det kan vinde den fornødne tilslutning, så at det kan gennemføres, inden dette lovforslag bliver ophøjet til lov. Men jeg tilføjer, at kommissionsforslaget jo gik langt videre, og vi vil ligesom i fjor fremsætte vort eget forslag, udarbejdet på grundlag af kommissionens forslag og sådan, at der bliver mulighed for en frivillig overgang til fuld grundskyld. Sidst fremsatte vi det i dets fulde udstrækning; jeg vil gå ud fra, at vi i denne omgang kan fremsætte det som et naturligt supplement til regeringens

[Oluf Pedersen.]

gens forslag, sådan at det, der er omfattet af regeringens forslag, ikke skal gentages i vort forslag.

Må jeg dernæst takke regeringen for det forslag, den har fremsat om bygningsskatten, hvorefter, som finansministeren så udmærket udtrykte det, bygningsskatten ikke mere vil være nogen bestanddel af vort skattesystem. Det var rart at blive fri for den. Når man taler om skat på bygninger, må man ikke overse, at hvis man beskatter formuer anbragt i bygninger, beskatter man dem dobbelt, både gennem almindelig formuebeskatning og gennem bygningsskat, og det mener jeg er helt urimeligt. At de skal beskattes én gang, er jeg indforstået med, men jeg stiller mig altså afvisende over for det forslag, der er fremkommet fra venstre og konservative, og som kræver bygningerne beskattet dobbelt, medens alt andet skal være frit; det, som er mest ufortjent, nemlig konjunkturstigningen, skal gå fri. Det mener jeg er noget underligt sammensurium.

Jeg kan som sagt tiltræde regeringens forslag om beskatning af værdien af fast ejendom, både til stat og kommune. Derimod anser jeg forslaget om grundstigningskyld for at være for vagt, men det kan jo forbedres og kompletteres. Det er fornuftigt, synes jeg, at fiksere og afvikle bygningsskatten. Jeg vil advare mod en særlig beskatning af det, man kalder luksusbygninger, for hvad er luksusbygninger? Det kan måske det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen fortælle os. Det naturlige må være, at bygningsskatten afløses af grundskyld. Det var det, de radikale netop krævede så stærkt i grundskyldskommissionen; det vil vi da også give tilslutning til, og jeg går ud fra, at også socialdemokratiet vil gøre det.

Så kommer jeg til forslaget om kommunernes ejendomsbeskatning, og for dette forslag gælder jo tilsvarende med hensyn til fiksering og afvikling af bygningsskat som for beskatning til staten. Det finder jeg rigtigt, og jeg synes også, det er godt, at bykommunerne får øget adgang til at gå over til grundskyld. Det synes jeg er en forbedring. Her skal man imidlertid være klar over, at der er stor forskel mellem by-

kommuner og landkommuner. Der er for det første den forskel, at bykommunerne i kraft af lovgivningen her i landet, der jo gennem årene fortrinsvis har været præget af venstre, ikke har den samme adgang til grundskyld som landkommunerne. Dernæst har bykommunerne haft den vanskelighed, at bygningsværdien har udgjort så forholdsvis stor en andel af værdierne; og derfor, når man kæder den bedste form for tilvejebringelse af indtægter til det offentlige, nemlig grundskylden, sammen med den meget ringere form, skat på boliger, er det givet, at så kan det modvirke, at man i bykommunerne bruger grundskyld selv i den udstrækning, som der har været mulighed for det. Ude i landkommunerne derimod har man jo haft helt anderledes mulighed for at bruge grundskylden, fordi jordværdien derude udgør en forholdsvis større del end i bykommunerne.

Der er imidlertid en ting, som jeg ikke forstår kan være meningen efter det forslag, der er fremsat af regeringen. Det kan da ikke være meningen, at man her i folketinget vil gennemføre en lov, som tvinger de landkommuner, der har båret sig fornuftigt ad, til at nedsætte deres grundskyld, for at de skal komme så nær som muligt på linje med de kommuner, som har båret sig mindre fornuftigt ad. Jeg har før her i tinget peget på det mærkværdige i, at medens venstre her i tinget er gået ind for at få byrderne på fast ejendom nedsat og i stedet få mest muligt af byrderne lagt som straf på arbejde, altså lagt over på arbejdsindkomsterne, har man ude i landkommunerne, også de kommuner, hvor venstre har flertal, båret sig fornuftigere ad, end venstre har foreslået herinde. Jeg har sagt det i den form, at det er, ligesom det var de klogeste venstremænd, man lod blive hjemme, og de ringeste, man fik herind. Det ville da være et sørgeligt resultat, om vi herinde vedtog en lovgivning, som netop ville gå på tværs af det, de har gennemført i de klogeste venstrekommuner.

Så skylder jeg at sige, at det problem, vi har drøftet i grundskyldskommissionen ved adskillige møder, ligger noget anderledes, end de fleste tror. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen kapitaliserer stigningen i den kommunale grundskyld og

[Oluf Pedersen.]

tror så, han er en helt rigtig nationaløkonom. Men alle vi medlemmer af grundskyldskommissionen er dog klar over, at sådan kan man ikke bære sig ad. Hvis man gik til en nedsættelse af grundskyldpromillen, sådan som her er foreslået, og tvang de kommuner, som har de højeste grundskyldpromiller, til en nedsættelse, tror jeg nok, at det i første omgang ville resultere i højere salgspriser, men jeg tror lige så sikkert på, at de købere, der giver de højere salgspriser, bagefter vil erfare, at det, de sparede i form af lavere ejendomsskatter, kom de i stedet for til at betale gennem større omkostninger og større personlig skat, sådan at de i virkeligheden har betalt en for høj købesum for noget, de slet ingen fordel fik af. Det kan man se af forskellige ting, bl. a. hvis man undersøger, hvordan salgspriserne er for ejendomme i kommuner, der har højere grundskyldpromiller end andre. Der er ikke den forskel, man skulle tro, netop fordi virkeligheden ligger lidt anderledes. Det tror jeg finansministeren skulle tænke lidt på, så ville han — forhåbentlig — komme til det resultat, at man nok skal gå over til en sammenkædning af skatteprocent og grundskyldpromille — det har jeg ikke noget imod, og særlig er det rigtigt, hvor der sker ændring i den 4-årige periode — men at man ikke skal sætte den grænse, som er foreslået, og derved tvinge de kommuner, der har båret sig fornuftigt ad og rettet sig forholdsvis meget efter de muligheder, folk har for fortjeneste, til i stedet for at sætte skatten på indkomsterne højere.

Man kan jo se på, hvordan den almindelige jævne mand bedømmer det. Hvis to bønder har to lige store gårde, der er lige gode, og den ene passer sin ejendom godt, den anden passer sin dårligt, så vil, hvis man ligner skatten efter evne, den mand, som passer gården godt, blive straffet derfor og den mand, som passer sin gård dårligt, blive belønnet. Sådan ræsonnerer man ude i kommunerne, og derfor siger man: du har en ejendom, og du skal svare lige meget, enten du passer den eller ej. Det er derfor, man har ment det naturligt at ræsonnere således: grundskylden er alligevel nr. 1. Det er noget, man slutter ud af praksis, det behøver man ikke at være nationaløkonom for. Derimod kunne man nok fri-

stes til at bede nationaløkonomerne se på hele overvæltningsproblemet og dets følger, så man blev klar over, hvem der betaler disse skatter efter evne.

Men én ting til taler for ikke at tvinge kommunerne til at sætte grundskyldpromillen ned — hvad for øvrigt blev nævnt af det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen — og det er det kommunale selvstyre. Hvorfor i alverdens riger og lande skulle folketetinget vedtage at krænke det kommunale selvstyre i det tilfælde, hvor kommunerne har båret sig fornuftigt ad? Det kan man dog ikke; man må respektere selvstyret. Jeg kan gå så vidt som til at sige, at de for min skyld kan nedsætte grundskyldpromillen, hvis de mener, det er rigtigt; men de må så selv tage følgerne. I grundskyldskommissionen var vi klar over, at det lå forskelligt i de forskellige kommuner. Selv da man, så vidt muligt, ville have alle promiller lige høje, afviste vi det. Jeg tror, det er rigtigt, at vi gjorde det, og at man bør respektere det kommunale selvstyre. Lad kommunerne ligne, som de vil; derefter vurderer man, hvad der så er tilbage, hvad der er handelsprisen, og deraf tager man de 4 pct. grundskyld til staten, så kommer man ikke til at træde nogen for nær. I grundskyldskommissionen gjorde vi kun det, at vi sagde: vi vil ikke tillade en så stor stigning, at kommunerne inddrager den jordværdi, som staten skulle have og eventuelt betale afløsning for. Men vi fremsatte intet krav om en nedsættelse af den kommunale grundskyld, og jeg tror, at det var rigtigt.

Så skal jeg blot sige vedrørende bestemmelserne i lovforslaget om den personlige skat, at vi må se, hvad der kommer ud af udvalgsbehandlingen. Jeg må tage et vist forbehold, men vil sige, at vi fra vor side er tilhængere af, at man giver en højere frigrænse for de fattige. Jeg tror, det nok kan være tiltrængt med hele den overvæltningshistorie, vi har med hensyn til skatterne.

Det følger af, hvad jeg her har sagt, at vi i det store og hele må afvise det forslag til folketingsbeslutning, som er stillet af venstre og konservative, og den begrundelse, som ordføreren gav, at det skyldtes protester og uro ude i landet. Det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup) sagde bl. a., at husmandsforeningerne havde

[Oluf Pedersen.]

protesteret, og talte i den forbindelse om grundskyld og bygningsskat. Jeg vil gerne spørge det ærede medlem: hvor i landet har husmandsforeningerne protesteret imod grundskyld? I Vestjylland var det sådan, at man indkaldte til protestmøde, og der kom også et forslag fra landboforeningerne, som indeholdt en protest både imod stigningen i bygningsskatterne og stigningen i grundskylden, men den gik ud af udtalelsen, fordi husmandsforeningerne ikke ville være med. Og det ville være helt urimeligt, om husmændene havde protesteret imod grundskyld, eftersom de gennem talrige udtalelser på det jyske sendemandsmøde netop er gået ind for gennemførelse af fuld grundskyld. Hvorfor står så det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup) og fortæller, at husmændene protesterede imod grundskylden? Det er slet ikke rigtigt. Men når det ikke er rigtigt, er der slet ingen baggrund for det forslag, man kommer med. Og al den uro, man fortæller om! Hvorfor skulle der også være uro over, at man får en forøget grundskyld, når det giver mulighed for nedsættelse af andre skatter, oven i købet med et dobbelt så stort beløb, medens man modsat, når man nedsætter grundskylden og lægger beløbet over på de andre skatter, skal have det dobbelte beløb i skat.

Til gengæld har man så denne overvæltning, så man eventuelt kan vælte det over på andre, men én ting er i alt fald klar: den overvæltning, som finder sted, rammer produktionen og først og fremmest eksporterhvervet, og jeg synes ikke, at man her kan gøre sig til talsmand for større skatter på produktion og omsætning og bagefter tale om den store stigning, der har været i landbrugets omkostninger, for landbrugets omkostninger er jo delvis netop et produkt af de skatter, man har lagt på produktionen. Man har ved skattesystemet givet en omkostningsstigning. Hvis man i øjeblikket havde lagt skatten på jorden, havde man fået lavere salgspriser, billigere adgang

til jorden for de unge, lavere omkostninger og bedre rentabilitet i landbruget, altså lige det stik modsatte.

Det var det, vi undersøgte i grundskyldskommissionen. Der havde vi tid til at drøfte sagen igennem, og vi blev nogenlunde enige, bortset fra dem, som ikke ville være enige. De sagde selv, at de ville ikke, de var ligefrem bange for at blive omvendt. Jeg synes, at det, som er fornuftigt og rigtigt, bør man også anerkende som sådant, og det er mit håb, at det foreliggende forslag til grundstigningsskyld må komme igennem det høje ting i en forbedret skikkelse, forhåbentlig allerede i dette folketingsår. Hvis det ikke kan lade sig gøre, får vi i alt fald at se, hvem der er modstandere, og hvem der er tilhængere, og så kan vælgerne dømme os imellem.

Finansministeren (Kampmann): Jeg vil gerne takke for tilslutningen til de af regeringen fremsatte og i dag til behandling værende lovforslag. Tilslutningen har haft noget forskelligt omfang.

Det, det drejer sig om, er jo forslaget om grundstigningsskyld, bestemmelserne om ejendomsskyldens fiksering, forholdet mellem ejendomsbeskatning og personlig beskatning, fortrinsvis i sognekommunerne, om vi skal gå over fra ligningsforholdet til udskrivningsforholdet med rateskala, hvilke kommuner der skal have rateskala, og endelig den såkaldte 20 pct.s regel inden for den kommunale beskatning for enhver indtægt, der ligger over 20 000 kr.

Flere af de ærede ordførere har henvist til deres tidligere udtalelser vedrørende grundstigningsskyld og har ikke villet genoptage diskussionen herom i dag. Dog har såvel det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen som det ærede medlem hr. Oluf Pedersen helliget forslaget om grundstigningsskyld en del af deres taletid.

Jeg vil sige til det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, at det har ikke generet mig som nationaløkonom at fremsætte dette forslag. Jeg ved ikke, om det ærede

[Finansministeren.]

medlem en gang imellem føler sig generet af sin nationaløkonomiske uddannelse, når han taler fra denne talerstol; en gang imellem synes jeg, at det ærede medlem taler mere som venstremand end som nationaløkonom. Det finder jeg helt rimeligt, og jeg tror såmænd også, at det ærede medlem skulle slå sig til ro hermed. Det er jo ikke således, at nationaløkonomer på nogen måde gennem deres uddannelse er blevet en slags overnaturlige væsener, der i højere grad end andre har evne til at tage stilling til, hvad der er ret og rimeligt inden for politik, så mon ikke vi kunne lade diskussionen ligge.

Det, der fortrinsvis er diskuteret inden for grundstigningsskylden, er, forstår jeg, om vi skal have fejl vurderingstillæg og konjunkturtillæg. Et fejl vurderingstillæg finder jeg ganske urimeligt. Der er klaget en del over usikkerhed ved vurderingerne. Jeg spørger: har denne usikkerhed under tidligere vurderinger og under denne vurdering noget sted ført til, at man har vurderet jord og bygninger til en højere værdi, end de har i handel ogandel? Det har ingen steder været tilfældet. Vi ved alle sammen, at almindeligvis ligger gennemsnittet af vurderingspriserne, selv lige efter vurderingen, under priserne ved salg. At man måske kan pille enkelte ejendomme ud — og det kan man, siger det ærede medlem hr. Jensen-Broby — tror jeg gerne; men netop det, at det kun er enkelte ejendomme, viser, at det er undtagelser, som bekræfter reglen. Det skulle undre mig såre, om man ikke også ved den vurdering, der nu foretages, kommer til vurderingssummer, der ligger en del under værdien i handel ogandel til trods for det, der står i loven, til trods for det, alle partier her i salen har vedtaget. Kan man på den baggrund komme og forlange et fejl vurderingstillæg på 10 pct., der skal gøre disse i forvejen for små vurderinger endnu mindre? Der kan hverken opstilles saglige, nationaløkonomiske eller nogen som helst andre begrundelser for dette fejl vurderingstillæg.

Derimod kan man, som jeg sagde sidste gang, diskutere konjunkturtillægget, og jeg gav udtryk for, at det ville jeg gerne; men jeg gjorde også opmærksom på en ting, jeg synes man ikke skal glemme: at den

egentlige følge af prisstigningerne er, at landmændene — for nu at tage dem, der besidder størstedelen af Danmarks jord — har fået en ganske betydelig gevinst. Når man nu her fremstiller det, som om stigningen i ejendomsskatterne, hvis vi fik en grundstigningsskyld, ville ramme landbruget så hårdt, tror jeg, det er værd at gøre opmærksom på et par tal.

I 1939 var landbrugskapitalens handelsværdi $7\frac{1}{2}$ milliard kr. og prioritetsgælden $4\frac{1}{2}$ milliard kr. — jeg tager runde tal. Det vil sige, at man har en prioritering på 56 pct. I 1954, altså før man har fået den nye vurdering, er landbrugskapitalen $18\frac{1}{2}$ milliard kr. og gælden $6\frac{1}{2}$ milliard kr.; prioritetsprocenten er 30. Det betyder, at man i dag ejer 25 pct. mere af landbrugskapitalen, end man gjorde i 1939. Jeg er i og for sig ikke misundelig på dansk landbrug, fordi det er gået den vej. Jeg finder, at den gældsprocent, man havde i 1939 — og i øvrigt som et resultat af kriserne i 1930'erne — var for høj, men jeg synes også, at når dansk landbrug over et spænd af år — der er her tale om 15 år — har formået at nedsætte den gennemsnitlige prioriteringsprocent med 25-30, så skulle man ikke stå og beklage sig over en for høj ejendomsbeskatning, når man dog ved — og det ved man også som nationaløkonom — at en generel nedsættelse af ejendomsskatterne betyder en højere ejendomsværdi for de nuværende besiddere. Derfor skal vi være forsigtige med at sætte ejendomsskatterne ned. Jeg forstår diskussionen om, at man skal være forsigtig med at sætte dem stærkt i vejret, og det er derfor, jeg er gået ind i en diskussion om at lægge et loft over den kommunale ejendomsbeskatning. Jeg tror derfor, at vi kan gennemføre det forslag til grundstigningsskyld, som jeg har foreslået, uden at det vil ramme så hårdt.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde, at der er en dobbelthed i billedet af dansk landbrug. Den ene ting var den, jeg har påpeget, at landbrugere, der har siddet med ejendommene i alle disse år, har haft en gevaldig konjunkturgevinst, og den anden var, at de, der skal købe ejendommene, må købe til meget høje priser. Men dér synes jeg nok at det ærede medlem hr. Oluf Pedersen har fat i noget af det rette, nemlig at gennemførelsen af grundstig-

[Finansministeren.]

ningsskylden dog vil gøre priserne noget lavere og vil forhindre, at de, der sælger landbrugsejendomme, trækker de betydelige kapitaler ud af landbruget — og det er det, der finder sted ved salg af ejendommene — summer, som de unge så skal skrabe sammen. Derfor er forslaget om fuld grundstigningsskyld ikke så landbrugsfjendtligt, som man er tilbøjelig til at ville gøre det til fra den side, der repræsenterer den besiddende del af landbruget, og det er jo derfra, modstanden kommer mod forslaget om fuld grundstigningsskyld.

Fikseringen af ejendomsskylden forstod jeg at der var en del tilslutning til. Der var dog et par betæneligheder. Partiet venstres betænelighed gik ud på, hvorfra man så skulle tage de penge, som man ikke mere vil få ind over ejensomsskyldværdien. Jeg må gøre opmærksom på, at således som forslaget er bygget op, overlader man i nogen grad — det var det ærede medlem hr. Oluf Pedersen ikke så tilfreds med, men sådan er det rent faktisk — til det kommunale selvstyre, om det vil tage skatten over jordværdien eller over indkomsterne. Det ærede medlem hr. Oluf Pedersen er ked af det, når man begrænser det kommunale selvstyre med hensyn til at anvende jordbeskatning; men vil vi være helt korrekte, så må vi heller ikke begrænse det kommunale selvstyre, hvis kommunerne vil anvende indkomstbeskatningen.

Den anden betænelighed gav jeg allerede udtryk for i min fremsættelsestale; den gik ud på, at selv om jeg mener, det er rigtigt i dag at fiksere ejendomsskylden, kan man nok have sine tvivl om, hvorvidt vi i øjeblikket på baggrund af kommissionsbetænkningerne skal tage stilling til, hvor hurtigt vi skal aftrappe, og det mener jeg vi skal diskutere i udvalget. Der er i og for sig ikke noget i vejen for, at vi vedtager fikseringen og senere tager aftrappingsspørgsmålet op. Det betyder ikke, at jeg har forladt den principielle linje med hensyn til at aftrappe.

Hvad angår udskrivningsforholdet, har jeg forstået, at der er tilslutning hertil fra næsten alle sider. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde, at det var nu afdøde folketingsmand Edvard Sørensen, som først var kommet frem med denne

tanke. Det er rigtigt. Jeg husker, at allerede i 1937 var også nu afdøde minister Buhl meget interesseret i denne tankegang.

Jeg gør opmærksom på, at grundskyldpromillen skal være et vist antal gange skatteprocenten, hvilket, hvad måske ikke alle tænker på, betyder, at når skatteprocenten sættes i vejret, så bliver loftet for grundskyldpromillen samtidig også sat noget i vejret, og derfor er det ikke så revolutionerende en ting, som måske nogle tror. Om man skal have overgrænsen ved 5 eller et andet sted, kan man altid diskutere. Jeg gør opmærksom på, at overgrænsen ved 5 rammer ca. halvdelen af sognekommunerne, og dette tyder noget på, at den ikke med forsæt er valgt særlig højt.

Spørgsmålet om rateskala er det problem, man fra ordførernes side er gået mindst ind på, og det har i og for sig skuffet mig. Det, som er årsagen til, at vi har taget dette problem op, er merindtægtsbeskatningen. De ærede medlemmer vil erindre, at vi sidste samling drøftede dette spørgsmål meget, og at det optog tiden stærkt i skatteudvalget at søge at komme den såkaldte merindtægtsbeskatning til livs. Det viste sig da, at vi ikke kunne få tilslutning til at fjerne det, der for mig står som den væsentligste årsag til merindtægtsbeskatningen, nemlig fra draget af sidste års skat. I stedet for blev man enig om for statskattens vedkommende at gennemføre den såkaldte tredje regelen. Men tilbage står en væsentlig merindkomstbeskatning inden for den kommunale indkomstbeskatning. Det er der nøjere redegjort for i bilagene til lovforslaget om kommunal indkomstskat, og jeg kan meget anbefale de ærede medlemmer at studere disse bilag. Det er det egentlige motiv til, at vi skal over til rateskala. Om vi så skal indføre rateskala kun i købstæderne og i de såkaldte borgmesterkommuner i Københavns omegn eller skal gå videre, kan vi drøfte i udvalget.

Som bekendt er der afgivet en betænkning fra det af indenrigsministeriet nedsatte udvalg om de købstadlignende kommuner; heri påpeges det, at det i mange retninger er urimeligt, at kommuner som Odder og Haslev, og hvad de større bymæssige bebyggelser nu hedder, skal have en anden ordning end købstæderne. Derfor forstår jeg ikke venstres indvending mod at medtage

[Finansministeren.]

bymæssigt bebyggede sognekommuner med mere end 3 500 indbyggere under reglerne. Om man vil indføre rateskala, er noget, der kan drøftes.

Det har været nævnt i forbindelse med forslaget om indførelse af rateskala og reglen om 20 pct.s beskatning af den del af indkomsten, der ligger over 20 000 kr., at denne regel kunne føre til, at man fik hele skatteindtægten fra de indkomster, der ligger over 20 000 kr. Jeg tror nu ikke, det er tilfældet nogetsteds; jeg vil gerne se et eksempel. Det er rigtigt, at gennemførelsen af 20 pct.s beskatning af den del af indtægten, der ligger over 20 000 kr., i kommuner med mange velhavere kan medføre meget væsentlige nedsættelser af beskatningen af de indtægter, der ligger under 20 000 kr. Derfor burde vel nok denne bestemmelse suppleres med en form for udligning. Det er en tankegang, der ligger i det oprindelige skattereforfforslag, og jeg har ikke noget imod, at vi fortsætter denne drøftelse; men jeg har ikke fundet det rimeligt her at fremsætte nye forslag om en sådan udligning.

Det er her under drøftelserne nævnt, at den amtskommunale beskatning ikke er taget med i forslagene. Jeg kunne her pege på til overvejelse, at der her måske var en vej frem til, at nogle af de penge, der kommer ind fra de store indtægter, gik til amtskommunerne. Det kunne medføre en vis udligning f. eks. i Københavns omegn og lignende steder.

Jeg skal ikke forlænge debatten. Jeg har blot villet knytte disse kommentarer til de fremsatte bemærkninger fra de ærede ordførere. Jeg takker for modtagelsen og håber på en saglig drøftelse i udvalget.

(Kort bemærkning).

Oluf Pedersen: Jeg tager kun ordet for at rette en misforståelse hos den højtærede finansminister. Jeg har ikke afvist kommunalt selvstyre, hverken når det sætter promillen op, eller når det sætter den ned. Jeg har kun sagt, at i grundskyldskommissionen gik vi ind for, at når det drejede sig om en stigning, måtte vi have en vis sikkerhed for, at kommunerne ikke tager den jordværdi, som staten har krav på og eventuelt skulle give afløsning for. For min skyld kan man gå

til sammenkædning af skatteprocenten og grundskyldpromillen, men man bør ikke tvinge til nedsættelse af den kommunale grundskyld; det synes jeg er en fejltagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Holger Eriksen: Jeg foreslår, at forslag til lov om ændring i lov nr. 179 af 23. juni 1956 om vurdering af landets faste ejendomme og forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger i anledning af 11. almindelige vurderinger [af Jørgen Jørgensen (Ullerup) m. fl.] henvises til et udvalg på 17 medlemmer, og at forslag til lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme og forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen henvises til et andet udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 22. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov nr. 179 af 23. juni 1956 om vurdering af landets faste ejendomme
og

forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger i anledning af 11. almindelige vurderinger [af Jørgen Jørgensen (Ullerup) m. fl.].

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme

og

forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen.

[Formanden.]

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om bestyrelsen af de offentlige veje.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om tilskud til de offentlige veje.

Mødet hævet kl. 16²⁰.

26. møde.

Torsdag den 22. november kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring i lov nr. 179 af 23. juni 1956 om vurdering af landets faste ejendomme

og

forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger i anledning af 11. almindelige vurdering [af Jørgen Jørgensen (Ullerup) m. fl.].

Valgt blev: *Holger Eriksen, Bundvad, Ove Hansen, Kai Jensen, Hans Knudsen, Peter Nielsen, Chr. Rasmussen, Thorkil Kristensen, Anders Andersen, Alfred Bøgh, Jens Chr. Christensen, Foged, Jørgen Jørgensen (Ullerup), Gottschalck-Hansen, Thestrup, Skytte og Oluf Pedersen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme

og

forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen.

Valgt blev: *Hans Knudsen, Bundvad, Holger Eriksen, Ove Hansen, Erhard Jakobsen, Kai Jensen, Peter Nielsen, Thorkil Kristensen, Alfred Bøgh, Erik Eriksen, Sønderup, Øllgaard, Jørgen Jørgensen (Ullerup), Aksel Møller, Poul Møller, Axel Sørensen og Bertel Dahlgaard.*

Den følgende sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om bestyrelsen af de offentlige veje.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 463, fremsættelsen i tidenden sp. 936).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 4 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om tilskud til de offentlige veje.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 509, fremsættelsen i tidenden sp. 936).

Lovforslagene sattes til forhandling.

M. Larsen: Som følge af, at mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Kai Jensen, er forhindret i at være til stede, skal jeg som hans stedfortræder gøre et par bemærkninger til de to foreliggende lovforslag.

Tilsvarende lovforslag blev fremsat sidste år og blev efter første behandling henvist til et udvalg, der dog ikke nåede at afslutte sit arbejde. Lovforslagene er siden fremsættelsen blevet stærkt drøftet såvel i amtskommunale som i sognekommunale kredse, og man kan vist uden overdrivelse sige, at de nævnte kredse stort set ventem med længsel på lovforslagenes gennemførelse.

Det kan heller ikke bestrides, at ensartetheden i behandlingen af landets kommuner efter de nugældende love ikke har været alt for fremragende i vejsmæssig henseende.

Jeg har i de senere år lagt mærke til, at Vejle amts vejvæsen har haft voldsomme stigninger i udgifterne til vejreparationer — det er millionbeløb, det drejer sig om. Disse ekstraordinære omkostninger skyldes i høj grad kørslen med brunkul. De fleste brunkulslejer findes i Midtjylland, og Vejle amt, hvis område strækker sig fra Lille-Bælts-